

Sammanträdesdatum 2026-03-26

Ordförande Pernilla Ivarsson
Sekreterare Emma Ljungkvist Cavalcanti

Kallelse till Kommunfullmäktige

Ledamöterna kallas till sammanträde i Kommunfullmäktige torsdagen den 26 mars 2026 klockan 18:00 i Stora salen, Stadshuset för behandling av följande ärenden:

Ärenden	Darienummer
1. Val av justerare	
2. Ändringar i föredragningslistan	
3. Inkomna handlingar	
4. Inkomna motioner	
5. Frågor	
6. Interpellationer	
7. Demokratistrategi för Nässjö kommun	2025/289
8. Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden	2025/285
9. Hantering vid extraordinär händelse: samverkan mellan Höglandsförbundet och medlemskommunerna	2026/14
10. Inköp av mark i Forserum	2025/287

Sammanträdesdatum 2026-03-26

11. Ny arbetsordning för Primärkommunal samverkan (PKS) och namnbyte till Kommunal samverkan i Jönköpings län 2026/26
12. Valärenden

Vid förhinder kallar ledamot själv in ersättare.

Sammanträdet är öppet för allmänheten.

Programvaran Meeting används för att administrera sammanträdet. Både ersättare och ledamöter ska logga in i Meeting innan sammanträdet börjar: <https://fullmaktige.com/nassjo>. Meeting kan användas på smartphone, läsplatta eller dator. Vid behov är det möjligt att låna en extra läsplatta till Meeting. Eftersom låneplattorna behöver förberedas måste eventuella lån anmälas senast tisdag 24 mars till Emma Ljungkvist Cavalcanti: emma.ljungkvist-cavalcanti@nassjo.se.

På grund av allergi vill vi be dig att inte använda parfym. Tack för visad hänsyn!

Du kan även nå handlingarna via kommunens webbplats www.nassjo.se. Längst ner på startsidan, under rubriken "Länkar", finns en genväg till "Handlingar, ärenden, kallelser och protokoll i diariet".

Kommunledningskontoret
Emma Ljungkvist Cavalcanti
emma.ljungkvist-cavalcanti@nassjo.se
0380-51 80 43

Kommunstyrelsen

Inkomna handlingar kommunfullmäktige den 26 mars 2026

Sammanfattning

Rapportering från nämnd

Rapport om ej verkställda beslut oktober - december 2025 inkom från socialnämnden den 26 februari 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Rapport om avtalssamverkan 2025 inkom från kommunstyrelsen den 11 mars 2026. Diarienummer KS 2026/12.

Förslag till Nässjö kommun

Förslag till Nässjö kommun om bilhinder på gång- och cykelväg inom den 7 mars 2026. Förslaget överlämnas till tekniska servicenämnden. Diarienummer KS 2026/70.

Förslag till Nässjö kommun om ökad tillgänglighet för hushåll till Nässjö Affärsverks tjänster inkom den 11 mars 2026. Förslaget överlämnas till Nässjö Affärsverk AB. Diarienummer KS 2026/72.

Svar på förslag till Nässjö kommun om ökad tillgänglighet för hushåll till Nässjö Affärsverks tjänster inkom den 13 mars 2026 från Nässjö Affärsverk AB. Diarienummer KS 2026/72.

Svar på förslag till Nässjö kommun om att ompröva beslutet om datumparkering inkom den 18 mars 2026. Diarienummer 2026/50.

Årsredovisningar och granskningsrapporter

Årsredovisning och revisionsberättelse 2025 Huskvarnaåns regleringsförening inkom den 4 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Beslut från Örnen om Årsredovisning för Fastighets AB Linden i Nässjö 2025 med direktiv till Örnen i Nässjö ABs ombud till årsstämman inkom den 16 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

2026-03-02

Beslut från Örlen om Årsredovisning för Nässjö Affärsverk AB 2025 med direktiv till Örlen i Nässjö ABs ombud till årsstämman inkom den 16 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Pigalle AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Örlen i Nässjö AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för NIAB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Årsredovisning Nässjö Affärsverk AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Nässjö Affärsverk AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Årsredovisning Nässjö Affärsverk Elnät AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Nässjö Affärsverk Elnät AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Årsredovisning Citynätet AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Citynätet AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Fastighets AB Linden 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Annebergsbostäder AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Lekmannarevisorns granskningsrapport för Smålands Bredband AB 2025 inkom den 18 mars 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Granskningsrapport

Granskningsrapport av fastighetsunderhåll inkom från Azets Redovisning och Rådgivning AB den 18 mars 2026. Rapporten är överlämnad till tekniska servicenämnden för yttrande senast den 18 jun 2026. Diarienummer KS 2026/78.

Övrigt

Patientnämndens årsrapport 2025 inkom den 26 februari 2026. Diarienummer KS 2026/3.

Beslut om entledigande av nämndeman Elin Creutz inkom från Eksjö Tingsrätt den 10 mars 2026. Diarienummer KS 2026/71.

Förslag till beslut

Listan med inkomna handlingar läggs till handlingarna.

Kommunledningskontoret
Emma Ljungkvist Cavalcanti
Utredare/KLK

Nässjö kommun

Revisorerna

Missiv

Till tekniska servicenämnden för yttrande

Till kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av fastighetsunderhåll

Vi har med stöd av Azets Revision & Rådgivning genomfört en granskning av rubricerat område.

Revisorerna överlämnar härmed revisionsrapporten för yttrande och vill särskilt understryka vikten av att inrapporteringen av fastighetsdata i systemstödet prioriteras för att säkerställa ett effektivt fastighetsunderhåll. Detta då det enligt vår bedömning finns en risk för att det har och kan komma att uppstå en "underhållsskuld".

Med avseende på den genomförda granskningen och ovanstående, vilka åtgärder avser ni att genomföra?

Vi emotser tekniska servicenämndens yttrande med redovisning av åtgärder utifrån rapportens rekommendationer senast den 18 juni 2026.

Revisionsrapport bifogas denna skrivelse.

2026-03-16

Bengt Karlsson
Revisionens ordförande

Greger Phalén
Vice ordförande

A decorative graphic on the left side of the page. It consists of a large blue triangle pointing right, followed by a series of overlapping triangles in shades of grey, green, and blue, creating a sense of movement and depth.

Granskning av fastighetsunderhåll

Rapport
Nässjö kommun

2026-03-04

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
3	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
3.1	<i>Avgränsning</i>	5
4	Revisionskriterier	5
5	Metod	5
6	Resultat av granskningen	6
6.1	<i>Organisation och kompetens</i>	6
6.2	<i>Riktlinjer för planering och prioritering av fastighetsunderhåll</i>	8
6.2.1	Bedömning	9
6.3	<i>System, behovsbedömning och långsiktig underhållsplanering</i>	9
6.3.1	Bedömning	12
6.4	<i>Genomförande av underhåll i förhållande till plan</i>	12
6.4.1	Bedömning	13
6.5	<i>Uppföljning och nyckeltal inom fastighetsunderhåll</i>	13
6.5.1	Bedömningar	14
7	Samlad bedömning och rekommendationer	14

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Nässjö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens fastighetsunderhåll.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om tekniska servicenämnden säkerställt att det finns en ändamålsenlig process med tillräcklig intern kontroll för planering och genomförande av kommunens fastighetsunderhåll.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att tekniska servicenämnden endast delvis säkerställt en ändamålsenlig process med tillräcklig intern kontroll för planering och genomförande av kommunens fastighetsunderhåll.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att nämnden inte har en systematisk planering med aktuella underhållsplaner eller information om eftersatt underhåll. Dock pågår ett stort utvecklingsarbete sedan ett år tillbaka som syftar till att få en mer långsiktig planering med underhållsplaner för respektive fastighet i kommunen. Likaså har ett systemstöd för underhållsplaneringen införskaffats. Vidare pågår arbetsprocesser med en långsiktig lokalbehovsplan i kommunen.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Finns riktlinjer för planering och prioritering av fastighetsunderhåll?	Endast delvis
Finns ett system utformat för att inventera, bedöma och dokumentera behov av fastighetsunderhåll?	Endast delvis
Upprättas underhållsplaner med tillräcklig framförhållning och långsiktighet?	Endast delvis
Förhåller sig upprättade underhållsplaner till identifierade behov?	Nej
Genomförs fastighetsunderhåll i enlighet med underhållsplanerna?	I allt väsentligt
Finns en tillräcklig uppföljning av fastighetsunderhåll avseende ekonomi och nyckeltal?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi tekniska servicenämnden att:

- Prioritera arbetet med inventeringar/statusbedömningar med tillhörande inrapportering av data i fastighetssystemet.
- Arbeta framgent med att belysa underhållsbehoven och eftersatt underhåll och ta ställning till om nuvarande finansiering genom internhyran är tillräcklig.
- Överväg att tillsätta en strategisk och förvaltningsövergripande fastighetsgrupp som hanterar framdrift i frågor som berör både ett fastighets- och verksamhetsperspektiv.
- Ta fram, i samverkan med verksamhetsnämnder, en framtidsplan eller liknande över fastighetsbeståndet och vilka byggnader som eventuellt ska avvecklas av strategiska skäl.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kultur- och fritidsnämnden att:

- Prioritera arbetet med anläggningsstrategi för sport- och fritidsanläggningar och kommunicera dessa med tekniska servicenämnden.

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Nässjö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens fastighetsunderhåll.

Kommunens fastighetsbestånd uppgår till betydande värde. Ett ändamålsenligt arbete med fastighetsunderhåll bidrar till en god ekonomisk hushållning, samt skapar goda förutsättningar för kommunen att bedriva verksamhet.

Om det planerade underhållet är otillräckligt kan detta riskera att det akuta felavhjälpande underhållet ökar, samtidigt som mer omfattande reinvesteringar kan behöva tidigareläggas.

Revisorerna har i sin riskanalys lyft fram bristfälliga fritidslokaler, samt noterat i dialogmöte med tekniska servicenämnden att fastighetsunderhållet inte är helt i fas med behoven.

Revisorerna har bedömt att det finns risker kopplat till kommunens planering och genomförande av fastighetsunderhåll.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om tekniska servicenämnden säkerställt att det finns en ändamålsenlig process med tillräcklig intern kontroll för planering och genomförande av kommunens fastighetsunderhåll.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns riktlinjer för planering och prioritering av fastighetsunderhåll?
- Finns ett system utformat för att inventera, bedöma och dokumentera behov av fastighetsunderhåll?

- Upprättas underhållsplaner med tillräcklig framförhållning och långsiktighet?
- Hur förhåller sig upprättade underhållsplaner till identifierade behov (budgetförutsättningar i förhållande till identifierade behov)?
- Genomförs fastighetsunderhåll i enlighet med underhållsplanerna?
- Finns en tillräcklig uppföljning av fastighetsunderhåll avseende ekonomi och nyckeltal?

3.1 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar tekniska servicenämndens ansvar för kommunens fastighetsunderhåll.

4 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys.
- Kommunfullmäktiges styrande dokument

5 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av diverse dokument
- Intervjuer har genomförts med chefen för fastighets- och byggavdelningen, chef för förvaltar- och byggenheten, fastighetsekonom samt biträdande chef för kultur- och fritidsanläggningar.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

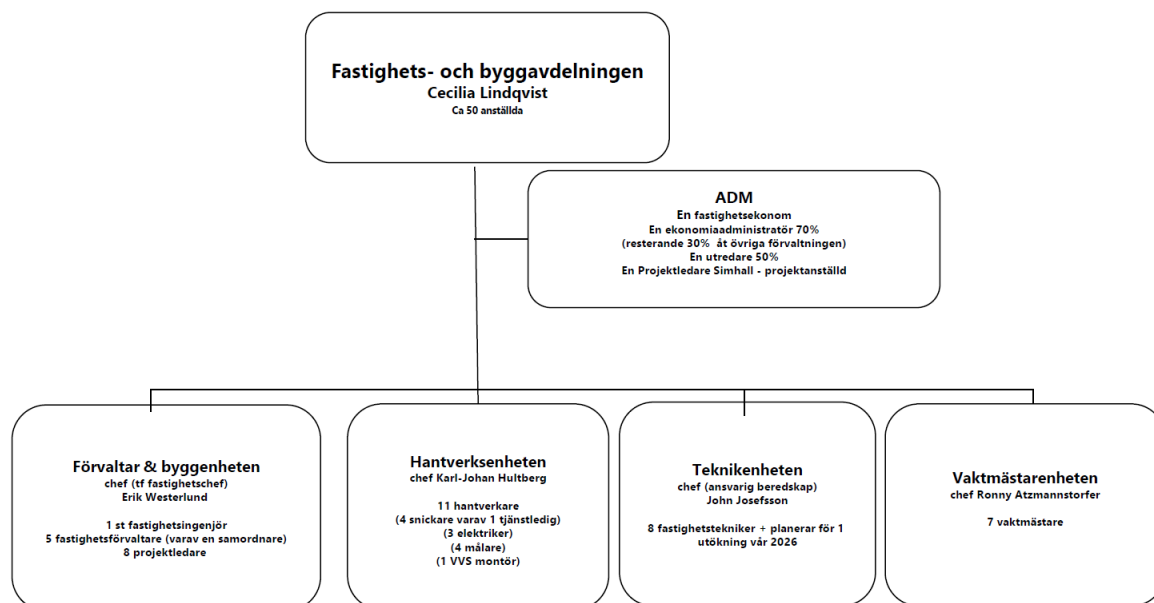

Rapporten är faktakontrollerad av de funktioner som intervjuats i granskningen.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

6.1 ORGANISATION OCH KOMPETENS

Tekniska servicenämnden ansvarar enligt reglementet¹ för ägande, drift, underhåll och skötsel av kommunens fastigheter samt förvaltning av inhyrda lokaler. Nämnden är även kommunens samordnande och verkställande organ för hyresavtal samt ny-, om- och tillbyggnation av kommunala byggnader.

Fastighets- och byggavdelningen består av ca 50 medarbetare och är organiserad i flera funktioner med olika ansvarsområden. Den centrala ledningen ansvarar för övergripande styrning, planering och utveckling av avdelnings verksamhet.

Det övergripande ansvaret för arbetet, samordning mellan enheterna samt beslut om den samordnade underhållsplanen och tilldelning av budget ligger hos den centrala ledningen.

Förvaltar- och byggenheten arbetar främst med planerat underhåll och ansvarar för att ta fram och uppdatera underhållsplaner för fastigheterna. Enheten tar även fram underlag till den samordnade underhållsplanen samt upphandlar och beställer beslutade åtgärder. Genom sin projektgrupp genomför enheten också underhållsprojekt i enlighet med fattade beslut.

Hantverksenheten, teknikenheten och vaktmästarenheten ansvarar för planering, genomförande och uppföljning av felavhjälpande och löpande underhåll samt utför planerat underhåll enligt beslutade åtgärder. De ansvarar även för tillsyn och skötsel av fastigheterna. Hantverksenheten består av egna yrkesgrupper inom bland annat snickeri, el, måleri och VVS, samt inom teknikenheten som ansvarar för drift, tekniska system och tillsyn.

¹ Reviderad av kommunfullmäktige 2023-12-07, § 230.

Vaktmästarenheten kompletterar detta genom daglig skötsel och enklare underhållsåtgärder i verksamhetens lokaler.

Det finns enligt intervjuade en ambition och vilja att ha mycket av kompetensen och utförandet i egen regi. Större underhållsinsatser köps oftast in av externa entreprenörer medan mindre underhållsprojekt och felavhjälpande underhåll även utförs i egen regi. Fastighetsavdelningen har ett felanmälningssystem där felanmälan och arbetsorder hanteras helt digitalt. Vaktmästare är ofta den funktion som rapporterar in i systemet medan enhetschefer fördelar arbetsorder. Beställningar från ramavtalsentreprenörer görs av enhetschefer och fastighetsförvaltare samt i vissa fall av annan personal.

Balansen mellan egenregi och inköpta tjänsten uppges vara väl avvägd idag. Upphandlade ramavtal finns för olika tjänsteområden. Intervjuade framhåller exempelvis att områden där det tidigare handlats upp mycket tjänster och som varit återkommande såsom drifttekniker inom lås/passagesystem har växlats över så att denna kompetens nu finns i organisationen.

På utrednings- och projektsidan finns ambitionen att ha en tydlig beställarkompetens vilket anses finnas idag. Verksamheten ombesörjer själva i dagsläget framtagande av handlingar och genomför själva upphandlingar av entreprenader upp till cirka 15 mnkr, exempelvis gruppboistäder. För större projekt upphandlas konsulter genom ramavtal. Även i större projekt kan dock verksamheten enligt uppgift i egen regi ta fram bygghandlingar för byggdelen i entreprenaden. Intervjuade uppger att verksamheten själva upphandlar och byggleder projekt oavsett storlek.

När det gäller planeringsresurser framhåller intervjuade att verksamheten under de senaste två åren haft en hel del merarbete och fått fokusera på hantering av försäkringsärenden med anledning av skyfallet som drabbade Nässjö 2023. Likaså har konkursen som drabbade en anlitad entreprenör 2023 lett till merarbete för kommunens fastighetsavdelning. Detta tillsammans med viss resursbrist har lett till att underhållsplaneringen kommit efter. Det saknas specifik resurs såsom underhållsplanerare men arbetet med statusbedömningar och underhållsplaner utförs av fastighetsförvaltarna.

Samverkan, dialog och helhetssyn

När det gäller samverkan med övriga förvaltningar /beställare framhålls att denna historiskt varit bristfällig och det finns fortfarande utvecklingspotential kring samverkan. Intervjuade framhåller att frågor av långsiktig och strategisk karaktär behöver hanteras på ett bättre sätt. Positivt framhålls nu att det pågår arbete med en långsiktig lokalförsörjningsplan tillsammans med övriga förvaltningar. Detta välkomnas av intervjuade då det tidigare har varit mycket ad hoc-lösningar och snabba beställningar vilket också förklarar att kommunen fått lösa lokalbehov genom modullösningar. Intervjuade framhåller förhoppningar om att förbättra även mötesstruktur kring lokalbehov, investeringsplaner och strategiska fastighetsfrågor.

Det finns enligt uppgift ingen framtidsplan eller liknande över fastighetsbeståndet och vilka byggnader som eventuellt ska avvecklas av strategiska skäl.

Med lokalförsörjningsplanen finns förhoppningar om att få till stånd en långsiktig investeringsplan som sträcker sig längre än den treårsplan som tidigare och fortsatt är styrande.

6.2 RIKTLINJER FÖR PLANERING OCH PRIORITERING AV FASTIGHETSUNDERHÅLL

Av uppgifter framgår att det inte finns något politiskt beslutad riktlinje som specifikt styr arbetet med fastighetsunderhåll. Det framgår även att det pågår ett arbete med att ställa om arbetet med underhållsplaneringen. Målet med arbetet är att få en översiktlig planering på 10–20 år där de kommande fem åren prioriteras till en förankrad treårsplan för underhåll baserad på statusbesiktningar. En förhoppning är också att lokalförsörjningsplanen ska bidra till att en dialog om behoven, på ett strukturerat och strategiskt sätt, förs på längre sikt än den tre-åriga investeringsplan som är styrande.

Historiskt har underhållsinsatserna prioriterats årsvis utifrån den budget som varit tillgänglig. Budgeten har således varit utgångspunkten för underhållsplaneringen.

I kommunen finns internhyresmodell som reglerar förutsättningarna för underhåll. I hyran finns avsatt en summa till underhåll. Intervjuade framhåller att de i dagsläget inte kan svara på om underhållets del i hyran är tillräckligt då det inte finns uppgifter om de bedöma behoven.

I granskningen framkommer att hyresgästerna blir fullt ut kompenserade för lokalkostnaderna i nuvarande internhyresmodell. Huruvida detta är bra utifrån lokaleffektivitet och lokalkostnader är något som enligt uppgift pågår diskussioner om.

I Rutin för underhållsplanering, framtagen av förvaltar- och byggenheten i mars 2025, framgår det att fastighetsunderhåll ska bedrivas planerat, långsiktigt och baserat på objektiva statusbesiktningar. Varje fastighet ska ha en uppdaterad underhållsplan som tas fram genom inventering av byggnadens skick och framtagande av åtgärdsförslag. För huvudkategorierna klimatskal och tekniska installationer ska separata planer tas fram, medan de för enklare byggnader eller byggnader mindre än 1 000 m² kan kombineras i en samlad underhållsplan. Utöver detta kan även särskilda underhållsplaner tas fram för exempelvis utemiljö, invändiga ytor eller storkök.

I Underhållsplan 2026² framgår det att planeringen sker genom årliga beslut. Den samordnade underhållsplanen beslutas varje år och avser då ett enskilt verksamhetsår.

Historiskt sett har underhållsplaneringen haft ett mer kortsiktigt fokus. Rutindokumentet är beslutat i mars 2025 och anges som den första utgåvan. I dokumentets vision anges uttryckligen att syftet är att lämna ett arbetssätt av korta planeringshorisonter och i stället arbeta mer proaktivt och långsiktigt.

Rutinen för underhållsplanering beskriver att året inleds med ett planeringsmöte i Q1, där felanmälningar, fastighetssyner och inkomna önskemål går igenom som grund för att uppdatera och prioritera underhållsplanerna. Underhållsplanerna ska enligt rutinen beskriva

² Antagen av förvaltar- och byggenheten 2025-09-05.

vilka byggnadsdelar som ska ingå i planeringen och det ska anges statuskategorier såsom "planerad", "eftersatt" och "akut", vilka beskriver när i tid behovet uppstår eller om åtgärden passerat sin planerade intervall.

Under Q2 sker ytterligare ett viktigt samordningsmoment där samtliga underhållsplaner granskas och åtgärder grupperas och samordnas inför kommande treårsperiod. Denna samordning mynnar ut i att varje förvaltare senast i juni ska begära medel baserat på den gemensamt samordnade planeringen.

I Q3 beskrivs ytterligare en formell samordnings- och beslutsprocess där en samordnad underhållsplan tas fram för hela fastighetsbeståndet för att kunna presenteras för beslut och därefter upphandlas och beställs i fjärde kvartalet. Underhållsplanerna ska omfatta åtgärder för klimatskal, tekniska installationer och andra relevanta områden, medan löpande underhåll under 1,5 prisbasbelopp hanteras utanför planerat underhåll. Planeringen ska resultera i en treårsplan som styr vilka åtgärder som genomförs.

6.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns riktlinjer för planering och prioritering av fastighetsunderhåll.

Motivering till bedömning av första revisionsfrågan är att det har tagits fram rutin för underhållsplanering under 2025. Dessutom finns budgetstyrning och internhyra som grund för planeringen och som lägger ramen för nivån på underhållet. Dessutom har under 2025 köpts in ett underhållssystem för planeringen framgent.

Historiskt har planeringen i stor utsträckning utgått från tillgänglig budget snarare än systematiska bedömningar av fastigheternas långsiktiga underhållsbehov.

För att bedömningen ska kunna höjas krävs dock att arbetssättet implementeras fullt ut och att planering och prioritering av underhåll i större utsträckning baseras på dokumenterade behov och långsiktig planering för hela fastighetsbeståndet.

6.3 SYSTEM, BEHOVSBEDÖMNING OCH LÅNGSIKTIG UNDERHÅLLSPANERING

Långsiktig underhållsplan och bedömning av behov och eftersatt underhåll

Intervjuade framhåller att arbetet med att ta fram långsiktiga underhållsplaner för det samlade fastighetsbeståndet pågår successivt. Under 2025 har underhållsplaner enligt gällande rutin upprättats för cirka 10 procent av beståndet. Ambitionen är att under 2026 fortsätta arbetet i ökad takt, med ett preliminärt mål om att nå cirka 20–25 procent av beståndet.

Med nuvarande förutsättningar bedöms det vara mer realistiskt att kunna presentera ett samlat underlag för hela fastighetsbeståndet inom en tidsram om cirka 3–5 år. Parallellt är målsättningen att under 2026 kunna presentera en samordnad underhållsplan för perioden 2027–2029, vilken ska utgöra underlag för det fortsatta budget- och planeringsarbetet.

Systemstöd i form av Planima fastighetssystem har införskaffats under 2025 där det just nu pågår inrapportering av data. Cirka 10 % av fastighetsbeståndet är vid tidpunkten för granskningen inrapporterat i systemet. När data finns inrapporterat klart i underhållsprogram kommer verksamheten kunna ta ut uppgifter om en enskild fastighet men också det samlade behovet på både kort och lång sikt. Först när detta är på plats kan bedömningar göras om behov och eftersatt underhåll.

Några egna beräkningar av eftersatt underhåll finns inte.

I granskningen framhålls att det är synd att det inte går att bedöma det eftersatta underhållet och de faktiska behoven då detta är av vikt i budgetprocessen och eventuella justeringar i internhyresmodellen. Intervjuade framhåller dock att detta är prioriterat att komma till rätta med de kommande åren.

Arbetet med en treårsplan pågår under 2026 och i dagsläget finns bara en samlad underhållsplan för innevarande år.

Jämförelser och nyckeltal

Av årsredovisning 2024 framgår att kostnaden för underhåll per kvadratmeter bruksarea har varit relativt stabil under en följd av år. Under 2024 uppgår kostnaden till 226 kronor per kvadratmeter, vilket dock innebär en minskning jämfört med 2023 då motsvarande kostnad var 253 kronor. Driftskostnaden per kvadratmeter visar däremot en successiv ökning över tid och uppgår 2024 till 308 kronor, jämfört med 255 kronor år 2021. Ökade bränsle- och energikostnader för fjärrvärmeverksamheten framhålls som huvudsaklig förklaring. Utvecklingen innebär att de totala driftkostnaderna per ytenhet ökat trots att underhållskostnaden minskat det senaste året.

Intervjuade framhåller att det inte sker någon analys av nyckeltal när det gäller fastighetsunderhåll men framhåller samtidigt i granskningen att det kan vara ett område att diskutera med grannkommuner. Det pågår även enligt uppgift ett internt arbete med att ta fram nyckeltal kopplade till lokalernas effektivitet inom kommunen. Fastighetskonsulter inom området har också statistik och nyckeltal som går att följa på ett mer systematiskt sätt som en del i underlaget för bedömning av nivåer på underhåll.

Behov och långsiktig planering specifikt kring sport- och fritidsanläggningar

Det finns enligt uppgift ingen särskild plan eller planering gällande specifikt sport- och fritidsanläggningar. Under de senaste åren har en del underhåll genomförts på fritidslokaler där bland annat renovering av omklädningsrum på Emåvallen och sporthallen kan nämnas. Även på tennishallen utfördes underhållsåtgärder 2021/2022. Kommunen har även satsat på åtgärder i form av energibesparingar på ett antal anläggningar de senaste åren. Det har också gjorts en omfattande renovering av Motionsgården i Lövhult och en rad mindre underhållsarbeten.

För 2026 planeras bland annat renovering av omklädningsrum på Runnerydsskolan och målning av bandyhallen (Stinsen arena) men även en större investering i en ny kylanläggning till bandyhallen (stinsen arena). Nässjö kommun står, likt många kommuner, inför en utmaning med fritidslokaler där delar av beståndet har ett stort underhållsbehov och kommunen behöver enligt uppgift göra ett vägval om reinvestering eller nybyggnad.

Verksamhetsföreträdare menar att anläggningarna är i godkänt skick. Det stora problemet utifrån ett verksamhetsperspektiv är enligt uppgift att anläggningarna är för små. Brister uppges också finnas kopplat till omklädningsrum men även i aktivitetsytor och klimatskal. Vissa gymnastiksalar i skolor är i sämre skick men dessa är inte kultur- och fritidsverksamheten hyresgäster för. Här önskas dock en bättre dialog med fastighetsenheten.

I närtid har beslut tagits om att bygga en ny simhall och projektering för detta pågår. Detta är enligt uppgift en komplex investering. Simhallen har innan beslutet enligt uppgift utretts under 15 års tid och det har lagts både tid och pengar på livstidsförlängande åtgärder i anläggningen.

Andra stora utmaningar som enligt intervjuade behöver hanteras är idrottshallar där delar av det befintliga beståndet inte uppnår idrottsförbundens/föreningarnas krav på anläggningar samtidigt som underhållsbehovet varierar stort. I nuläget finns beslut om att ersätta en idrottshall med en ny i samband med nybyggnation av en grundskola (Handskerydsskolan). Utöver detta finns ett behov av en färdplan för hur förvaltningen ska möta föreningarnas behov av mer idrottsytor, få befintliga idrottsytor motsvara kraven och samtidigt hantera den underhållsskuld som finns på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Versamhetsföreträdare menar att det pågår ett arbete med att ta fram en anläggningsstrategi för sport- och fritidsanläggningar. Det finns enligt uppgift ett stort behov av större sporthallar. Tidigare har det framförts behov av 4 sporthallar men det har ännu inte blivit någon. Mot bakgrund av detta identifierades ett behov av att ta fram långsiktig strategi. I dagsläget saknas en fullstor sporthall vilket innebär att flera idrotter utövas med dispens mot olika förbund. Strategin beräknas vara klar 2026 och efterfrågas både av fastighetskontoret och föreningar.

Sammantaget framhåller intervjuade att fastighetsavdelningen behöver få direktiv genom klagörande ställningstaganden från beställande nämnd för att kunna påbörja planering av dessa lokaler. Verksamhetsföreträdare lyfter behovet av dialoger mellan fastighet och verksamhet. Detta uppges saknas idag. Tidigare fanns en förvaltningsövergripande "Strategisk fastighetsgrupp" som hanterade organisatorisk kommunikation och framdrift i frågor som behöver hanteras gemensamt mellan fastighet och verksamhet.

Verksamhetsföreträdare inom kultur- och fritid upplever också att olika projekt såsom renoveringar och investeringar bättre behöver beakta även verksamhetsperspektivet och verksamhetens behov.

6.3.1 Bedömning

1. Vi bedömer också att det **endast delvis** finns ett system för att inventera, bedöma och dokumentera behov av fastighetsunderhåll.

Vi bedömer att det **endast delvis** upprättas underhållsplaner med tillräcklig framförhållning och långsiktighet.

Vi bedömer att underhållsplanerna **är upprättade** utifrån tilldelade budgetmedel snarare än bedömda och dokumenterade behov.

När det gäller bedömningen avseende revisionsfrågorna 2–4 menar vi att nuvarande system för underhållsplanering behöver utvecklas i flera avseenden. Dels behövs ett långsiktigt perspektiv på 10–20 år i bedömning av behov, dels behövs underhållsplaner för specifika fastigheter vilket är ett arbete som nu pågår. Analyser och bedömningar av eftersatt underhåll behöver analyseras och dokumenteras som underlag för den framtida resurssättningen.

6.4 GENOMFÖRANDE AV UNDERHÅLL I FÖRHÅLLANDE TILL PLAN

Underhållsplan och budget 2026

Nuvarande underhållsplan för 2026 baseras på en befintlig underhållslista och speglar dokumenterade behov utifrån tillgänglig budget. Underhållsplanen omfattar för närvarande ett år, men enligt uppgift är målsättningen att framöver utöka planeringshorisonten till tre år. Vidare uppges att en fullständig implementering av det nya arbetssättet bedöms ge verksamheten bättre framförhållning och förutsättningar för att planen både ska kunna genomföras och fungera som ett stöd i den långsiktiga planeringen.

Underhåll 2026 fördelas enligt nedan (totalt 28 mnkr):

Löpande underhåll	3,1 mnkr
Särskilda insatser	9 mnkr
Planerat underhåll	14 mnkr
Återstående medel	1,76 mnkr

Särskilda underhållsinsatser enligt ovan har initierats genom särskild utredning eller projekt och avser exempelvis utfasning av lysrör, sophantering, idrottshall Runnerydsskolan mm.

Ovanstående budgetposter härrör från driftsbudgeten. Underhållsinsatser kan också utföras med investeringsmedel. Investeringsmedel 2026 som betraktas som underhåll uppgår till totalt 8,1 mnkr (mindre ombyggnader, teknik, larm, hissar och andra komponenter)

Som tidigare framgått finns det i dagsläget inte finns någon sammanställd översikt som möjliggör en samlad bedömning av hur budget förhåller sig till det faktiska behovet.

6.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att fastighetsunderhållet **genomförs i enlighet** med samlade underhållsplanen och att de är prioriterade och att medel finns specifikt avsatta för åtgärderna.

När det gäller bedömningen avseende revisionsfråga 5 bygger den på att det finns en planering för året och att det är tydligt vad som ska göras och att det finns resurser avsatta.

6.5 UPPFÖLJNING OCH NYCKELTAL INOM FASTIGHETSUNDERHÅLL

I tabell nedan framgår budget för planerat underhåll med faktiska utfallet för respektive år. Tabellen visar att budget och faktiskt utfall för underhåll följs åt ganska väl med undantag av 2023 och 2024. Utfallet 2023 förklaras med att resurser omfördelades och att det innebar mer planerat underhåll än budgeterat. Utfallet 2024 förklaras med åtgärder med anledning av skyfallet 2023 samt hantering av konkurs som berörda tre pågående entreprenader vilket gjorde att planerade underhållsinsatser försenades.

År	Budget underhåll (mnkr)	Utfall underhåll (mnkr)
2020	20,7	21,0
2021	23,3	24,3
2022	26,9	27,2
2023	23,7	29,7
2024	28,5	22,3
2025	29,1	26,9

Som tidigare påpekats ovan har vi inte kunnat beskriva behoven då dessa inte finns dokumenterade.

I granskningen framkommer att det finns förbättringspotential när det gäller möten med fastighetsavdelningen. Det anses finnas ett behov av en bättre struktur kring kontinuerlig dialog på rätt strategisk nivå. Intervjuad verksamhetsföreträdare ser också ett behov av att få information om underhållsplaneringen för att kunna vara tydlig exempelvis gentemot föreningar om tex planerade insatser och åtgärder i anläggningarna.

6.5.1 Bedömningar

Vi bedömer att det **inte** finns tillräcklig uppföljning av fastighetsunderhåll avseende ekonomi och nyckeltal.

När det gäller sista revisionsfrågan menar vi att uppföljning av ekonomi och nyckeltal kan utvecklas i takt med att verksamheten får fram mer precisa data från fastighetssystemet. På sikt kommer det att gå att få fram statistik och uppgifter dels för varje enskild fastighets behov på kort och lång sikt, dels uppgifter om behoven för det samlade beståndet för ett enskilt år men också för en längre tidsperiod, exempelvis 20 år. Verksamheten jobbar i riktningen mot ett mer systematiskt arbete med underhållsplanering vilket är positivt. På sikt kommer därför också ett bättre beslutsunderlag kunna presenteras när det gäller resurssättning och eftersatt underhåll. Detta kommer också innebära att arbetet med nyckeltal och jämförelser blir mer relevant framgent.

7 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om tekniska servicenämnden säkerställt att det finns en ändamålsenlig process med tillräcklig intern kontroll för planering och genomförande av kommunens fastighetsunderhåll.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att tekniska servicenämnden endast delvis säkerställt en ändamålsenlig process med tillräcklig intern kontroll för planering och genomförande av kommunens fastighetsunderhåll.

Vi konstaterar att mycket positivt görs för att få en bättre helhetsbild över underhållsbehoven. Pågående inventeringar och statusbedömningar kommer att ge underlag/data till det införskaffade fastighetsunderhållssystemet och som på sikt kommer kunna ge värdefull information om dels behov i en enskild fastighet, dels information om ackumulerat behov ett enskilt år men också på längre sikt. Att det saknas bedömningar om eftersatt underhåll är enligt vår mening en brist men kommer framgent kunna belysas på ett bättre sätt med underbyggda fakta.

Vi noterar att det pågår processer för en bättre helhetssyn kring fastigheter i kommunen vilket är positivt. I detta sammanhang vill vi särskilt framhålla arbetet med den långsiktiga lokalbehovsplanen.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi tekniska servicenämnden att:

- Prioritera arbetet med inventeringar/statusbedömningar med tillhörande inrapportering av data i fastighetssystemet.

- Arbeta framgent med att belysa underhållsbehoven och eftersatt underhåll samt ta ställning till om nuvarande finansiering genom internhyran är tillräcklig.
- Överväg att tillsätta en strategisk och förvaltningsövergripande fastighetsgrupp som hanterar framdrift i frågor som berör både ett fastighets- och verksamhetsperspektiv.
- Ta fram, i samverkan med verksamhetsnämnder, en framtidsplan eller liknande över fastighetsbeståndet och vilka byggnader som eventuellt ska avvecklas av strategiska skäl.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kultur- och fritidsnämnden att:

- Prioritera arbetet med anläggningsstrategi för sport- och fritidsanläggningar och kommunicera dessa med tekniska servicenämnden.

Azets Revision & Rådgivning AB

Kristian Gunnarsson

Certifierad kommunal revisor

Matthew Matti

Verksamhetsrevisor

Interpellation

till Erik Wågman, ordförande i Tekniska servicenämnden

Interpellation om (o)utbyggda cykelvägar i Nässjö kommun

Nässjö kommun är dessvärre inte så framstående när det gäller utbyggnaden av cykelbanor. Förteckningen nedan över antal meter cykelbana som varje Nässjöbo har till sitt förfogande är alltså näst sämst i länet tillsammans med Aneby, enligt den rikstäckande undersökning som Klimatkollen har gjort.

1. Vaggeryd 5,3 m/inv
2. Mullsjö 4,7 m/inv
3. Värnamo 4,6 m/inv
4. Gnosjö 4,4 m/inv
5. Sävsjö 4,4 m/inv
6. Gislaved 4,3 m/inv
7. Eksjö 4,2 m/inv
8. Tranås 4,1 m/inv
9. Vetlanda 3,8 m/inv
10. Jönköping 2,8 m/inv
- 11. Nässjö 2,7 m/inv**
12. Aneby 2,7 m/inv
13. Habo 1,9 m/inv

Miljöpartiet i Nässjö kommun har återkommande begärt en utökad utbyggnad av cykelbanorna i Nässjö kommun och en ökad dialog med Trafikverket; inte minst i vårt senaste budgetförslag. Dels för folkhälsans skull i hela Nässjö kommun, och dels för att förbättra miljön och luftkvaliteten, främst i Nässjö stad. Vi tycker att det är angeläget att det byggs cykelbanor till kransorterna, så att vi kan binda samman kommunen mer och öka alternativen för miljö- och klimatvänligt resande.

Nu har vi fått facit i cykelpolitiken. Vi har inte satsat lika mycket som kommuner av ungefär jämförbar storlek (Värnamo, Gislaved, Vetlanda), tillsammans med att vi inte har lyckats med att argumentera med Trafikverket om utbyggnad av cykelvägar till och mellan våra kransorter. Framåt har inte Trafikverket några cykelbanor runt Nässjö kommun på sin Topp-10-lista.

Det jag vill veta är:

1. Vilka utbyggnadsplaner av cykelvägar i Nässjö stad finns i Samverkans budget för de närmaste åren?

2. Finns det anledning att höja ambitionsnivån, med tanke på våra grannkommuners utbyggnadstakt?
3. Finns det anledning att Nässjö kommun ska begära att Trafikverket ska ompröva sin turordningslista över cykelvägar?

Nässjö 2025-12-08¹⁹

Miljöpartiet genom Rikard Salander

/Ledamot av Nässjö kommunfullmäktige för Miljöpartiet de Gröna/

**Interpellation
till Carla Habib, BU-nämndens ordförande**

Kommer Malmbäcks skola att läggas ned eller finnas kvar?

När framtiden för skolorna i den södra kommundelen i Nässjö kommun ska avgöras, kommer både skolornas skick - med renoveringsbehov - och elevunderlaget avgöra om de får finnas kvar eller inte. Så har Miljöpartiet tolkat den skolöversyn som görs av Barn- och utbildningsförvaltningen. Utredningen pekar också på att det är osäkert om pengarna räcker till den budgeterade renoveringen av skolköket i Malmbäck (11,7 miljoner kronor). En nedläggning av Malmbäcks skola är ett av flera alternativ som BU-förvaltningen utreder i nuläget. Samtidigt kan vi se ett stort engagemang i Malmbäck, där många Ortsbor har gett uttryck för en djup oro, och vill rädda skolan från en eventuell nedläggning. En av de som Smålands dagblad intervjuade i artikeln "Malmbäcksborna vill rädda skolan" (2026-03-12) säger till tidningen; - "Alternativet (att lägga ned skolan) ska inte ens finnas på skrivbordet".

Malmbäcks skola beskrivs som hjärtat på orten och det är lätt att sätta sig in i Malmbäcksbornas situation och den oro kring framtiden som uppenbarligen finns. Det behöver vi som förtroendevalda känna in. Miljöpartiet vill ha ett klart besked av Samverkan Nässjö kring vilket besked vi kan ge Malmbäcksborna inför nästa mandatperiod. Miljöpartiet tänker också ge ett klart besked här idag. Vi kommer inte att acceptera en stängning av Malmbäcks skola, där barnen ska bussas till annan ort; varken nu eller under nästa mandatperiod. Malmbäck har goda utvecklingsmöjligheter, eftersom orten ligger relativt nära de expansiva områdena Södra Stigamo i Vaggeryds kommun och Torsvik i Jönköpings kommun, så skolan i Malmbäck behövs för ett fortsatt utveckling i Malmbäck. Det skulle vara förödande för Malmbäcks samhälle om skolan skulle försvinna, så vi anser istället att Nässjö kommun ska satsa resurser på ökad inflyttning till orten.

Det som Miljöpartiet vill veta är:

- När kommer Malmbäcksborna kunna få besked kring skolans framtid?
- Kan du som BU-nämndens ordförande lova att Malmbäcks skola kommer att finnas kvar?

Rikard Salander

Ledamot av Nässjö Kommunfullmäktige (MP)

Interpellation

Till:

Kommunstyrelsens ordförande

Sara Lindberg.

Avveckling av Bra Liv:s äldreomsorg.

Region Jönköpings läns vårdcentraler Bra Liv har sedan några år utvecklat en äldreomsorg. Målgruppen/patienter är i huvudsak 75 år och äldre, multisjuka, vårdsökande i stor omfattning samt utan insats från hemsjukvård.

Patienten inkluderas i äldreomsorgen efter en omfattande hälsoundersökning och bedömning. Patienten får därefter direktnummer till sin sjuksköterska.

Syftet med äldreomsorgen har varit att minska undvikbar slutenvård, stärka egenförmåga och självständighet, förebygga/minska konsekvenser av skörhet samt förbättrad vårdplanering och samordning mellan olika aktörer i vården.

Det har nu informerats om att äldreomsorgen är under avvecklas. Äldreomsorgen är - och har varit - en viktig och tillgänglig resurs för aktuell målgrupp och dess anhöriga.

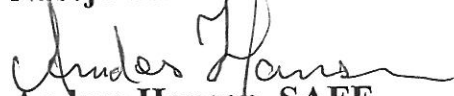
Mina frågor är:

Har du blivit informerad om att ovan beskrivna äldreomsorg är under avveckling?

Vilka konsekvenser kan en avveckling av äldreomsorgen få för aktuell målgrupp och för Nässjö kommun?

Är du beredd att verka för att äldreomsorgen behålls?

Nässjö den 13 mars 2026

Anders Hansen, SAFE

§ 26

Demokratistrategi för Nässjö kommun

Kommunstyrelsens beslut

(även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Demokratistrategi för Nässjö kommun antas.

Sammanfattning av ärendet

Parlamentariska nämnden har tagit fram ett förslag till demokratistrategi för Nässjö kommun. Demokratistrategin innehåller följande fyra strategiområden med prioriterade åtgärder inom varje område:

- Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet
- Strategiområde 2: Information och kommunikation
- Strategiområde 3: Dialog med medborgarna
- Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Arbetet med att ta fram demokratistrategin har pågått sedan våren 2024 och har bland annat omfattat medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025.

Förslaget till demokratistrategi har skickats på remiss för att ge nämnder, styrelser, politiska partier och allmänhet möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget. Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Synpunkterna i sin helhet samt kommentarer finns sammanställda i ett separat dokument. Förslaget till demokratistrategi har delvis omarbetats med anledning av de inkomna remissvaren.

Ärendets tidigare behandling

- Parlamentariska nämnden den 26 september 2023, § 11
- Parlamentariska nämnden den 28 februari 2024, § 3
- Parlamentariska nämnden den 22 maj 2024, § 7
- Parlamentariska nämnden den 20 november 2024, § 14
- Parlamentariska nämnden den 19 februari 2025, § 5
- Parlamentariska nämnden den 21 maj 2025, § 8
- Parlamentariska nämnden den 10 december 2026, § 21
- Kommunstyrelsens arbetsutskott den 19 februari 2026, § 15

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

§ 15

Demokratistrategi för Nässjö kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Demokratistrategi för Nässjö kommun antas.

Deltar ej i beslutet

Magnus Hellström (SD).

Sammanfattning av ärendet

Parlamentariska nämnden har tagit fram ett förslag till demokratistrategi för Nässjö kommun. Demokratistrategin innehåller följande fyra strategiområden med prioriterade åtgärder inom varje område:

- Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet
- Strategiområde 2: Information och kommunikation
- Strategiområde 3: Dialog med medborgarna
- Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Arbetet med att ta fram demokratistrategin har pågått sedan våren 2024 och har bland annat omfattat medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025.

Förslaget till demokratistrategi har skickats på remiss för att ge nämnder, styrelser, politiska partier och allmänhet möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget. Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Synpunkterna i sin helhet samt kommentarer finns sammanställda i ett separat dokument. Förslaget till demokratistrategi har delvis omarbetats med anledning av de inkomna remissvaren.

Ärendets tidigare behandling

- Parlamentariska nämnden den 26 september 2023, § 11
- Parlamentariska nämnden den 28 februari 2024, § 3
- Parlamentariska nämnden den 22 maj 2024, § 7
- Parlamentariska nämnden den 20 november 2024, § 14
- Parlamentariska nämnden den 19 februari 2025, § 5
- Parlamentariska nämnden den 21 maj 2025, § 8

Sammanträdesdatum 2026-02-10

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Ajournering

Kommunstyrelsens arbetsutskott avbryter sammanträdet mellan 15.10-15.20.

§ 21

Demokratistrategi för Nässjö kommun

Parlamentariska nämndens beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Demokratistrategi för Nässjö kommun antas.

Sammanfattning av ärendet

Parlamentariska nämnden har tagit fram ett förslag till demokratistrategi för Nässjö kommun. Demokratistrategin innehåller följande fyra strategiområden med prioriterade åtgärder inom varje område:

- Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet
- Strategiområde 2: Information och kommunikation
- Strategiområde 3: Dialog med medborgarna
- Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Arbetet med att ta fram demokratistrategin har pågått sedan våren 2024 och har bland annat omfattat medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025.

Förslaget till demokratistrategi har skickats på remiss för att ge nämnder, styrelser, politiska partier och allmänhet möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget. Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Synpunkterna i sin helhet samt kommentarer finns sammanställda i ett separat dokument. Förslaget till demokratistrategi har delvis omarbetats med anledning av de inkomna remissvaren.

Ärendets tidigare behandling

- Parlamentariska nämnden den 26 september 2023, § 11
- Parlamentariska nämnden den 28 februari 2024, § 3
- Parlamentariska nämnden den 22 maj 2024, § 7
- Parlamentariska nämnden den 20 november 2024, § 14
- Parlamentariska nämnden den 19 februari 2025, § 5
- Parlamentariska nämnden den 21 maj 2025, § 8

Ordförandens förslag

Demokratistrategi för Nässjö kommun antas.

Yrkanden

Ann-Cathrin Gunnar (C) yrkar bifall till förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om parlamentariska nämnden kan besluta enligt ordförandens förslag som stöds av Ann-Cathrin Gunnar (C) och finner att parlamentariska nämnden säger ja.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunledningskontoret
Cecilia Zander
cecilia.zander@nassjo.se
0380-51 80 75

Parlamentariska nämnden

Tjänsteskrivelse om demokratistrategi för Nässjö kommun

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har tagit fram ett förslag till demokratistrategi för Nässjö kommun. Demokratistrategin innehåller följande fyra strategiområden med prioriterade åtgärder inom varje område:

- Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet
- Strategiområde 2: Information och kommunikation
- Strategiområde 3: Dialog med medborgarna
- Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Arbetet med att ta fram demokratistrategin har pågått sedan våren 2024 och har bland annat omfattat medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025.

Förslaget till demokratistrategi har skickats på remiss för att ge nämnder, styrelser, politiska partier och allmänhet möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget. Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Synpunkterna i sin helhet samt kommentarer finns sammanställda i ett separat dokument. Förslaget till demokratistrategi har delvis omarbetats med anledning av de inkomna remissvaren.

Förslag till beslut

Demokratistrategi för Nässjö kommun antas.

Beskrivning av ärendet

Parlamentariska nämnden gav den 26 september 2023, § 11, kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på strategi för demokratiarbete och demokratiutveckling för Nässjö kommun. Parlamentariska nämnden beslutade om ett uppdragsdirektiv för detta arbete den 28 februari 2025, § 3.

Arbetet med att ta fram denna demokratistrategi har pågått sedan våren 2024. Arbetet har omfattat en workshop med parlamentariska nämnden i april 2024 samt medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025. Syftet med

medborgardialogerna var att utforska hur denna demokrati strategi kan underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin. Arbetet har även omfattat en kartläggning av hur nämnder och förvaltningar ser på medborgarnas möjligheter att vara med och påverka frågor som respektive nämnd ansvarar för.

Demokrati strategin innehåller två mål i form av att förbättra förutsättningarna för medborgarnas delaktighet och engagemang samt att öka medborgarnas upplevelse av möjligheterna att påverka. Demokrati strategin innehåller vidare följande fyra strategiområden:

- Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet
- Strategiområde 2: Information och kommunikation
- Strategiområde 3: Dialog med medborgarna
- Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Inom varje strategiområde finns ett antal prioriterade åtgärder.

Förslaget till demokrati strategi har skickats på remiss till nämnder och styrelser i Nässjö kommun samt till politiska partier i kommunfullmäktige under perioden 30 maj-30 september 2025. Allmänheten har haft möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget. Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Av dessa är sju från nämnder och styrelser, fyra från politiska partier och två från civilsamhället.

Remissvaren med kommentarer finns sammanställda i ett separat dokument. Förslaget till demokrati strategi har omarbetats med anledning av de inkomna remissvaren.

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden
Författningssamlingen

Kommunledningskontoret

Cecilia Zander
Handläggare parlamentariska nämnden

Chef namn
Chef titel

Sammanställning av inkomna remissvar på förslag till demokratistrategi med kommentarer

Parlamentariska nämnden har tagit fram ett förslag till en demokratistrategi för Nässjö kommun. Förslaget har skickats på remiss till nämnder och styrelser i Nässjö kommun samt till politiska partier i kommunfullmäktige under perioden 30 maj-30 september 2025. Allmänheten har haft möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget och deltagarna i genomförda medborgardialoger har fått möjlighet att svara på remissen genom ett särskilt utskick. Information om möjligheten att lämna synpunkter har uppmärksammats i Nässjö kommuns nyhetsbrev, hemsida och sociala medier.

I remissen efterfrågades särskilt synpunkter och förslag om:

- De två målen
- Strategiområdena
- De prioriterade åtgärderna

Totalt har 13 remissvar och yttranden inkommit. Av dessa är sju från nämnder och styrelser, fyra från politiska partier och två från civilsamhället.

Socialnämnden

Remissvar

Sammantaget anser socialnämnden att demokratistrategin är väl utformad och lyfter fram flera positiva förslag.

Övergripande synpunkter på Demokratistrategin

Socialnämnden anser att den föreslagna demokratistrategin i huvudsak är väl utformad och ställer sig positiv till det faktum att det arbete som i dagsläget bedrivs inom Nässjö kommun vad gäller demokratifrågor och demokratiutveckling också finns framskrivet i ett sammanhållande styrdokument.

Strategin lyfter fram ett flertal angelägna förslag på vad som krävs för att skapa ett demokratiskt system och för att utveckla ett hållbart samhälle. Detta är något socialnämnden ser positivt på, särskilt i tider av samhällsutmaningar där de olika aspekterna av hållbarhet blir alltmer nödvändiga att beakta.

Strategin synliggör hur Nässjö kommun bedriver sitt arbete med demokratifrågor. Den utgör även ett verktyg för att kontinuerligt följa samhällsutvecklingen och därigenom säkerställa att arbetet med att främja demokratin inom kommunen kan vidareutvecklas på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Särskilt positiva delar i Demokratistrategin

Samtliga strategiområden och dess prioriterade åtgärder ställer sig socialnämnden positiv till och anser att det är väsentliga områden att ta hänsyn till. Vi ställer oss särskilt positiva till två punkter. Det handlar om följande punkter:

Strategiområde 2 som har sitt fokus på information och kommunikation. Socialnämndens arbete riktar sig mot en bred målgrupp, därför kan det vara angeläget att beakta vidden på informationen som kommuniceras från kommunen. Vad som kommuniceras och hur det kommuniceras, särskilt i tider där fler kanaler och forum möjliggör informationsspridning både i en positiv och negativ bemärkelse. De åtgärder som prioriteras för detta strategiområde anser vi vara lämpliga åtgärder för att skapa möjligheten att nå ut till olika målgrupper.

Strategiområde 4 som har sitt fokus på samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Socialnämnden lägger särskild vikt vid den prioriterade åtgärd som berör det Kommunala pensionärsrådet och det Kommunala rådet för funktionshinderfrågor eftersom råden ligger under socialnämndens paraply. Vi är eniga i att se över hur syftet med dessa råd kan uppfyllas i större utsträckning. Vid tidigare tillfällen har dialoger förts kring huruvida dessa råd kan omorganiseras för att ännu bättre uppfylla sitt syfte. Förslag på att organisera råden under kommunstyrelsen har bland annat diskuterats, detta för att råden inte ska bli alltför koncentrerade vid socialnämnden då de frågor som behandlas många gånger är verksamhetsöverskridande inom Nässjö kommun.

Kommentar

Synpunkterna har noterats.

Tekniska servicenämnden

Remissvar

Tekniska servicenämnden har tagit del av demokratistrategin och ställer sig bakom innehållet för att förbättra, utveckla och stärka den demokratiska processen i Nässjö kommun.

Kommentar

Synpunkterna har noterats.

Barn- och utbildningsnämnden

Remissvar

Barn- och utbildningsnämnden (BU) välkomnar förslaget och håller med om angelägenheten att ge bättre möjligheter för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin.

BU har en naturlig koppling till demokratiarbetet genom samhällsundervisning för barn och elever i kommunen. Elevernas demokratiska kunskaper förmedlas genom undervisningen och bestäms och regleras genom skollagen och läroplaner. BU har därför valt att lämna innehållet i själva undervisningen utanför ramen för demokratistrategin och detta remissvar eftersom detta redan regleras i lagen.

BU instämmer i parlamentariska nämnden och demokratistrategins mål om att det är angeläget att förbättra förutsättningarna för medborgarnas delaktighet och engagemang samt att öka medborgarnas upplevelse av möjligheterna att påverka. Kommentarer från BU är begränsade till vad förvaltningen saknar eller önskar kunde läggas till i förslaget till strategi. För övriga delar av strategin väljer BU att inte ta ställning till förslagen som lagts fram.

Skolan är en viktig plattform för demokrati i kommunen eftersom verksamheten berör de flesta invånare i roll som antingen elev, vårdnadshavare eller närstående. Därför är skolan ett vanligt sätt som invånarna möter den kommunala verksamheten och i förlängningen den lokala demokratin. Skolan som bekant plats och som ofta har en lokal förankring i orten lämpar sig väl att användas i både kommunikation och som lokal för medborgardialoger eller liknande sätt för kommunen att möta invånare. När mediaanvändning och nyhetskällor i allmänhet i samhället är i högre grad uppdelade på ålder, socioekonomi och språk än tidigare är skolan en bra infrastruktur för att nå ut med information till en stor del av invånarna på ett sätt som är svårt för andra samhällsinstitutioner.

Kulturskolan är en annan del av förvaltningens verksamheter som kan agera plattform för barn och unga att uttrycka sina åsikter, tankar och samhällsengagemang genom konst och kultur. Genom projekt inom t.ex. musik, drama, bild och dans kan elever utforska och gestalta demokratiska värden, rättigheter och aktuella samhällsfrågor.

Barn- och utbildningsförvaltningen önskar att samarbetet mellan barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet och civilsamhälle, föreningar, och partier fortsätter att utvecklas för att på så sätt fungera som en kontaktyta för att ge bättre förutsättningar för delaktighet och engagemang i alla typer av demokratiskt engagemang.

Kommentar

Det är positivt att barn- och utbildningsnämnden ser skolan som en lämplig kanal för att sprida samhällsinformation. För allmän samhällsinformation behöver dock en avvägning göras om vad som är passande informationskanal för respektive målgrupp.

Strategiområde 3 har kompletterats med skolans lokaler som exempel på mötesplats för dialog med medborgarna.

Kommunstyrelsen

Remissvar

Demokratistrategin är som helhet bra. Dock nämns inget om Nässjö kommuns synpunktshantering. Den borde beröras i dokumentet.

I strategiområde 1 lyfts det kommunala partistödet fram bland de prioriterade åtgärderna. Partistöd är reglerat i kommunallagen, och Nässjö kommuns regler för partistöd reviderades nyligen (den 22 maj 2025). Det framgår inte om det är tänkt att ske någon förändring av partistödet. Syftet med åtgärden behöver därför förtydligas.

Strategiområde 2 skulle behöva lyfta fram barn och ungdomar. Hur hittar vi dem? Via vilka kanaler kan vi nå fram till dem? Även tillgänglighetsanpassning behöver lyftas fram tydligare i strategiområde 2.

Bland de prioriterade åtgärderna i strategiområde 4 står att syftet med Kommunala pensionärsrådet och Kommunala funktionshinderrådet ska ses över. Barn och ungdomar saknas som målgrupp för samverkan. Översynen borde därför breddas till att omfatta barn och ungdomar. Även former och arbetssätt för samverkan med olika målgrupper behöver ses över.

Kommentar

Synpunktshantering handlar framför allt om relationen mellan användare och kommunen som leverantör av tjänster och service. Den är därför mer en del av ett kvalitetsarbete för att förbättra verksamheten och kommunens service, och utgör inte ett direkt verktyg för att möjliggöra demokrati och delaktighet i samhällsutvecklingen.

Enligt kommunallagen 4 kap. 29 får kommuner och regioner ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Det är således inget krav utan en möjlighet. Att partistödet nämns i strategin är för att det är något som Nässjö kommun har beslutat om att vi ska ha och det är en viktig förutsättning för att partierna ska kunna bedriva sitt arbete. I strategin har ett förtydligande gjorts att det handlar om att fortsatt stärka partierna genom partistöd.

Strategin är inte på en sådan detaljeringsnivå att den tar upp vilka kommunikationskanaler som bör användas till olika målgrupper. Däremot står det att det är viktigt att välja rätt kanal baserat på behov, syfte och målgrupp och kommunikationen bör varje anpassad efter olika målgrupper och de kommunikationskanaler de använder i sin vardag. Vikten av detta är något som tydligt framkom i den medborgardialog som genomfördes med olika fokusgrupper, inte minst i dialogen med gymnasieungdomar. Att analysera målgruppens behov och planera kommunikationen med målgruppen finns med i Principerna för medborgardialog under rubriken Planera dialogen. Analysen görs i samband med

att man upprättar en kommunikationsplan där kommunikationsenheten på kommunledningskontoret kan bistå med stöd och kompetens.

När det gäller tillgänglig information för alla, har punkten om begripligt och enkelt språk kompletterats under Prioriterade åtgärder i strategiområde 2.

När det gäller barn och ungas inflytande har en ny prioriterad åtgärd lagts till i strategiområde 4. Åtgärden innebär att ett förslag ska tas fram på hur barn och ungas perspektiv kan inkluderas i den politiska beslutsprocessen på ett strukturerat sätt, med samma syfte som de befintliga råden för pensionärs- och funktionshinderfrågor.

Kultur- och fritidsnämnden

Remissvar

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till demokratistrategin i sin helhet. Kultur- och fritidsnämnden är styrande över flera verksamheter som bidrar till att stärka den lokala demokratin, bland annat via bibliotek som en demokratisk arena och via föreningsservice som bidrar till att stärka föreningsdemokrati.

Det kan lyftas tydligare i demokratistrategin vilka demokratiska arenor som finns i kommunen, där ibland biblioteket och vikten av dessa för en stärkt demokrati. Kultur- och fritidsnämnden anser att de två målen som är satta är positiva och relevanta. Dock viktigt att de alltid relaterar till varandra då det andra målet fristående kan upplevas diffust då det hanterar upplevelse och inte faktisk påverkan, men är relevant tillsammans med det första målet.

Kultur- och fritidsnämnden anser att det är relevanta strategiområden. Det är särskilt positivt att "Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle" lyfts som ett strategiområde.

Inom de prioriterade åtgärderna vill kultur- och fritidsnämnden lyfta fram vikten av att det finns en tydlighet i hur partistöd ska hanteras som står i relation till övrigt stöd till föreningsliv, dessa behöver inte nödvändigtvis vara desamma men viktigt att de är relativa till varandra.

Viktigt också att det skapas förutsättningar för kultur- och fritidsförvaltningen att leva upp till den prioriterade åtgärden att utveckla arbetet med föreningsservice, föreningsbidrag och samverkansmöten. Att besluta om denna prioriterade åtgärd utan att ge förutsättningar till efterlevnad av den kommer hindra implementeringen av demokratistrategin.

Kommentar

Bibliotek har lagts till som exempel på viktiga allmänna platser som fungerar som demokratisk mötesplats i strategiområde 3.

Det stämmer absolut att målen hänger ihop och att första målet är en förutsättning för det andra. Nässjö kommun som organisation kan främst påverka det första målet om att förbättra förutsättningar för medborgarnas delaktighet och engagemang, men för att nå verklig effekt är det andra målet om medborgarnas upplevelse av möjligheterna att påverka centralt.

När det gäller synpunkten om partistöd har kultur- och fritidsförvaltningen förtydligat att föreningsbidragen som hanteras av kultur- och fritidsförvaltningen är villkorade med krav på föreningens värdegrund. Kultur- och fritidsnämnden kan granska föreningen och kräva att utbetalade bidrag återbetalas om föreningen inte uppfyller kraven på redovisning. När det gäller partistöd är detta reglerat i kommunallagen. Kommunallagen har tydliga begränsningar när det gäller i vilken utsträckning kommunerna får granska inskickade underlag. Ett exempel är att det är varje parti som utser en särskild granskare som ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts. Detta innebär att kultur- och fritidsnämndens bidragskriterier inte direkt kan tillämpas på partistödet.

Det är en utmaning att få de kommunala resurserna att räcka till. Hur omfattande arbete som kan bedrivas inom den prioriterade åtgärden att fortsätta utveckla arbetet med att stötta och samverka med föreningslivet kommer att styras av tilldelade resurser. När strategin skrevs hade kultur- och fritidsförvaltningen satt igång med nya initiativ för att stötta och samverka med föreningar, såsom föreningsfrukostar och föreläsningar. Att fortsatt utveckling av stödet till föreningslivet finns med som en prioriterad åtgärd är en bekräftelse på att det arbete som redan bedrivs är viktigt och behöver fortsätta.

Samhällsplaneringsnämnden

Remissvar

Samhällsplaneringsnämnden ställer sig bakom samhällsplaneringskontorets förslag till yttrande.

Samhällsplaneringsnämndens yttrande

Samhällsplaneringsnämnden och tillhörande förvaltning har tagit del av skrivelsen och förslaget. Båda parter anser att målen och ambitionerna är goda med den goda avsikten att involvera medborgaren mer och på ett enklare sätt i vår gemensamma framtid. Förutom målen, som i sig behöver vara långsiktiga och mätbara över tid, vill nämnden och förvaltningen skicka med att ett konkret arbete behöver göras i form av aktiviteter som kan resurssättas, genomföras och följas upp. På så sätt anser vi att arbetet med demokratistrategin kan gå från strategi med mål till handling och resultat. Givetvis kommer varje nämnd och tillhörande förvaltning att arbeta på egna delar i demokratistrategin men även gemensamma aktiviteter behöver identifieras och genomföras för att få ett kraftfullt genomslag i medborgarnas möjlighet att nyttja demokratins grunder fullt ut.

Kommentar

Strategin beskriver inriktningen för demokratiarbetet på ett övergripande, långsiktigt plan. Strategin ska kompletteras med en handlingsplan där mer konkreta aktiviteter och ansvarsfördelning framgår. Handlingsplanens omfattning och ambitionsnivå kommer att styras av tillgängliga resurser. Detta har förtydligats i strategin i avsnittet Genomförande och roller.

Örnen i Nässjö AB

Remissvar

Örnen i Nässjö AB har inga synpunkter på framtaget förslag till demokratistrategi för Nässjö kommun.

Örnen i Nässjö AB (Örnen) berörs i första hand av strategiområde 2 och 3, både som moderbolag och som markkoordinator i Västra staden. Som moderbolag får Örnen ett ansvar att säkerställa och följa upp att dotterbolagen lever upp till strategins intentioner i tillämplig omfattning. Som markkoordinator får Örnen ett ansvar att leva upp till intentionerna i utvecklingen av Västra staden. Ur Örnens perspektiv bedöms det inte finnas något behov av att föreslå ändringar eller tillägg till demokratistrategins mål, strategiområden och prioriterade åtgärder.

Kommentar

Synpunkterna har noterats.

Socialdemokraterna

Remissvar

Demokratistrategin har ett bra innehåll som vi kan stå bakom. För att göra dokumentet tydligare och lättare att ta till sig föreslår vi en annan uppbyggnad. Vårt förslag är att:

- direkt efter inledningen lägga in texterna om Strategiområden, vilka i remissutgåvan finns på sidan 7-9.
- efter Strategiområden lägga till texten från Syfte (sidan 3) till och med Mål (sidan 6)
- avsluta med Roller i demokratiarbetet och Uppföljning av demokratistrategin (sidan 10)

Kommentar

Avsnitten Koppling till andra mål och styrande dokument och Arbetet med strategin flyttas ner till efter avsnittet om Strategiområden. Övriga avsnitt kvarstår för att ge förståelse för valet av mål, strategiområden och prioriterade åtgärder.

Centerpartiet

Remissvar

Centerpartiet har tagit del av förslaget till en demokratistrategi för Nässjö kommun. Centerpartiet anser att det är positivt att parlamentariska har tagit initiativ att ta fram en demokratistrategi. Arbetet med att ta fram strategin har varit gediget och omfattande och med stor vikt på delaktighet bland medborgarna. Det finns ett tydligt syfte (hur Nässjö kommun arbetar med demokratifrågor) och vi anser att strategin verkligen kan främja demokrati i olika verksamhetsområde.

Att underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin är viktigt och strategin blir ett värdefullt verktyg och kan öka förståelsen och stärka tilliten till det demokratiska systemet. Målen är bra och tydliga.

Synpunkt strategiområde 2 – Information och kommunikation

Att nå ut till medborgarna i olika kanaler är en utmaning. Att t ex förbättra hemsidan och göra den attraktiv och lättnavigerad är viktigt.

Synpunkt uppföljning av demokratistrategin: Parlamentariska nämnden ansvarar för att följa upp mål och prioriterade åtgärder i strategin. Uppföljning en gång per mandatperiod känns lite för sällan. På fyra år hinner det hända mycket med tanke på t ex strategiområde 2 och dess prioriterade åtgärderna.

Kommentar

Det har förtydligats i avsnittet Uppföljning att parlamentariska nämnden ansvarar för uppföljning av målen och strategiområdena och att detta ska ske minst en gång per mandatperiod. Strategin ska vidare kompletteras med en handlingsplan där mer konkreta aktiviteter ingår och dessa kan följas upp oftare. Detta framgår i avsnittet Genomförande och roller.

Vänsterpartiet

Remissvar

Vänsterpartiet tycker det är en överlag bra strategi, vi har några förslag på ändringar/tillägg på strategiområdena.

Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet

Detta strategiområde behöver vidgas och lyfta in fler perspektiv. Förtroendevalda ska kunna känna trygghet, respektfullhet och hopp. Hopp inför framtiden och möjlighet att vara med och påverka i en positiv utveckling för att utveckla och stärka vårt samhälle och demokrati. Trygghet i att få uttrycka sin åsikt utan rädsla för påhopp, trakasserier eller sanktioner. Alla förtroendevalda ska bli respektfullt bemött av varandra.

Förslag till förändring i strategin är att lyfta behovet av hopp och framtidstro. Utan det kan inte demokratin utvecklas. Utan det kan vi heller inte locka fler till att våga engagera sig i partipolitik och våga vilja ta rollen som förtroendevald. Medborgarna förtjänar ett politiskt styre som vill ge hopp och framtidstro. Ett hopp om en bättre värld. Ett hopp om ett samhälle där alla känner delaktighet i att kunna påverka. Ett hopp om god dialog och bemötande i den politiska arenan.

Demokratistrategin bör ha mål om förtroendevaldas upplevelse av det politiska klimatet. Det handlar om mer än att bara kartlägga förekomsten av hot och hat. Hot och hat ska så klart motverkas, likaså härskartekniker. Det handlar så väl om saker man kan ha blivit utsatt för fysiskt som hårda ord, gestikulationer, subtila kroppsspråk. Demokratistrategin behöver dock nå längre än till att motverka det som är dåligt. Demokratistrategin behöver även handla om vad som kan göras för att det ska bli bättre, att våga utvecklas framåt för att skapa en trivsamt miljö för alla förtroendevalda. Ett bra politiskt klimat är ett klimat där dialoger och diskussioner kan ske med respekt för varandra, utan att kränka eller nedvärdera, trots att olikheter i sakfrågor förekommer.

Här är några förslag på åtgärder att arbeta vidare med:

- Medvetenheten om härskartekniker ska öka och ett arbete ska ske aktivt för att motverka dem. Hot, trakasserier eller förminskanden ska bemötas direkt och följas upp. Alla ska få komma till tals. Ingen ska systematiskt tystas, ignoreras eller marginaliseras.
- Gemensamma etiska riktlinjer för det politiska arbetet ska tas fram som partier och ledamöter ställer sig bakom. En slags uppförandekod införs.
- Alla förtroendevalda ska erbjudas utbildning i demokratiska samtal, retorik utan härskartekniker och konflikthantering. Nyvalda politiker får introduktion i kultur och värdegrund. Alla förtroendevalda får utbildning i hur man ingriper vid dåligt bemötande. Alla förtroendevalda i ledarposition till exempel ordföranden får utbildning i hur man leder inkluderande möten.
- Regelbundna enkäter som följer upp så väl hot och våld som hur kommunen anses arbeta i en positiv riktning för att skapa en god och trygg kultur.

Förslag på mätbara mål:

Andel ledamöter som uppger att de känner sig trygga att uttrycka sin åsikt i fullmäktige.

Antalet partier som ställt sig bakom de etiska riktlinjerna.

Strategiområde 2: Information och kommunikation

Punkt 1: Ändra ”.. ett enkelt och begripligt..” till ”lättläst”. Samt skriv in att AI kan vara behjälplig i det arbetet att sammanfatta på ett lättläst språk.

Strategiområde 3: Medborgardialog.

Ny punkt: Medborgardialogerna behöver även äga rum på digitala forum och sociala medier där medborgarna är aktiva.

Kommentar

Vänsterpartiet lyfter behovet av hopp och framtidstro för att människor ska vilja engagera sig politiskt. Hopp och framtidstro kan i ett bredare perspektiv även påverka medborgarnas vilja att engagera sig och vara delaktiga i den lokala demokratin. I strategiområde 3 och den prioriterade åtgärden om att lyfta fram goda exempel där medborgarnas synpunkter har gjort skillnad, har det därför förtydligats att detta kan visa på möjligheter och bidra till hopp, framtidstro och en känsla av gemensamt ansvar för utvecklingen i Nässjö kommun.

Målen för strategin är på övergripande nivå och handlar främst om medborgarnas möjligheter och upplevelser av att kunna påverka. Förtroendevaldas förutsättningar finns med som en prioriterad åtgärd inom strategiområde 1. Att arbeta för att främja det politiska klimatet kan vara en del av den prioriterade åtgärden att utveckla former för dialog mellan förtroendevalda. Detta är dock inte ett arbete som enbart kommunen kan driva, utan också ett ansvar som ligger på de politiska partierna.

Att ta fram en uppförandekod för förtroendevalda är något som har testats i andra kommuner, men Förvaltningsrätten har kommit fram till att detta inte är förenligt med yttrandefriheten enligt regeringsformen.

Att motverka och förebygga hot och hat mot förtroendevalda finns med som en prioriterad åtgärd i strategiområde 1. Enkäter för att kartlägga hot och våld mot förtroendevalda kan ingå i detta arbete för att följa upp hur arbetet går.

Med ett enkelt och begripligt språk menas klarspråk enligt språklagen. Att det är klarspråk som avses har förtydligats i strategin. Med klarspråk menas text som uppfyller språklagens krav att språket i offentlig förvaltning ska vara vardat, enkelt och begripligt. Textens innehåll och språk ska också vara anpassat till den tänkta målgruppen. Lättläst är en förenklad version av en text avsedd för läsare med lässvårigheter, medan klarspråk vänder sig till alla läsare av offentliga texter. Begreppet lättläst blir därför för snävt för att uppfylla strategins syfte.

Det har förtydligats i den prioriterade åtgärden om mötesplatser i strategiområde 3 att mötesplatser avser både fysiska och digitala platser.

SAFE

Remissvar

SAFE anser det vara nödvändigt att öka delaktigheten bland kommunmedlemmar. Vi har tre saker vi vill ha in i strategin:

1. Gå igenom hemsidan för att se hur det kan vara möjligt att lyfta de delar som medborgardialogerna pekar på till en tydligare nivå på hemsidan. Med tanke på de digitala hjälpmedel som finns till förfogande torde det inte vara en alltför krävande

genomgång.

2. Medborgardialoger ska vara ett mer använt instrument och inte bara ad hoc utan som denna strategi, där man diskuterat övergripande frågor. Här skulle t ex äldreomsorg och funktionshinderomsorg och deras sätt att fungera kunna lyftas i en allmän dialog. Detta betyder att principerna för medborgardialog behöver omarbetas.

3. Rådet för funktionshinderfrågor och kommunala pensionärsrådet läggs under kommunstyrelsen för att ges ökad tyngd och kanske också kunna komma in i ett tidigare skede. Som det är idag har råden förbigåtts ett antal tillfällen.

Kommentar

Att utveckla Nässjö kommuns hemsida för bättre användbarhet och sökbarhet är en prioriterad åtgärd inom strategiområde 2.

Det finns inget i principerna för medborgardialog som begränsar användningen till att inte omfatta övergripande frågor, så länge frågan är påverkbar för medborgarna på kort eller lång sikt.

Att se över hur syftet med Kommunala pensionärsrådet och Kommunala rådet för funktionshinderfrågor kan uppfyllas i större utsträckning är en prioriterad åtgärd i strategiområde 4. Rådets organisatoriska placering kan ingå i denna översyn.

Kommunala pensionärsrådet

Remissvar

Vi har tagit del av förslaget till en demokratistrategi för Nässjö kommun. Det är mycket positivt att parlamentariska nämnden beslutat ta fram denna strategi. Vi ser att strategin fokuserar på flera av de punkter vi tagit upp i KPR som till exempel att medborgarna ska vara involverade, komma in i ett tidigt skede och att det ska vara särskilt fokus på de som är berörda av frågan.

Vi instämmer i att medborgarna ska nås av information på ett lätt sätt. Hemsidan nämns som ett exempel och visst är det en bra informationskanal men för målgruppen seniorer är det inte alla som har tillgång till eller kan använda digitala tjänster varför det måste finnas andra icke digitala informationskanaler.

Vi ser också att strategin stämmer mycket väl överens med det reglemente som finns för KPR och som vi påpekat inte stämmer med hur det i praktiken fungerar. Vi ser med tillfredsställelse på att våra synpunkter tagits på allvar eftersom en av de prioriterade åtgärderna är: "Hur syftet med Kommunala pensionärsrådet och Kommunala funktionshinderrådet kan uppfyllas i större utsträckning".

Vi har också noterat skrivningen att arbetet ska genomsyra alla delar i kommunens verksamheter så långt det är möjligt och att detta kan medföra nya arbetssätt. När olika frågor som berör vår målgrupp i kommunens olika verksamheter ska utredas och behandlas, är vår förhoppning att strategin kommer leda till att seniorerna kommer in i ett tidigt skede och är med i hela processen. Detta kan ske i till exempel arbets- eller referensgrupper. I nuläget får vi information sent i processen och ofta är ärendena färdigbehandlade för beslut. Vi ser fram mot ett samarbete med nämnder och förvaltningar enligt demokratistrategins intentioner.

Kommentar

Synpunkterna om icke digitala informationskanaler och arbets- och referensgrupper har noterats.

Stensjönortens samhällsförening

Remissvar

Vi skriver för att uttrycka vår önskan om att alla beslut som påverkar Stensjön först ska gå igenom oss innan de tas. Vi tror att detta skulle säkerställa att vi kan ge värdefull input och att besluten kommer att gynna vårt samhälle på bästa möjliga sätt.

Kommentar

En god dialog mellan samhällsföreningar och kommunen är en viktig grund för utvecklingen i kommunens orter och landsbygder. Samhällsföreningar har god lokal förankring och kan bidra med värdefull kunskap och perspektiv i frågor som rör den egna orten. Att fortsätta stötta och samverka med föreningar är därför en prioriterad åtgärd i strategiområde 4.

Vi förstår synpunkten om att alla beslut som påverkar Stensjön först ska gå igenom samhällsföreningen innan de tas. Samtidigt kan kommunala beslut beröra fler än medlemmarna i en förening, till exempel vårdnadshavare på ortens förskola eller skola. Vilka som berörs mest och därför behöver vara delaktiga eller få information beror på vilken fråga det gäller. I strategiområde 3 poängteras just vikten av att dialogen med medborgarna ska vara öppen och inkluderande, med särskilt fokus på de grupper som är mest berörda av frågan.

Författningssamling

Dokumenttyp Strategi	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Beslutsdatum ÅÅÅÅ-MM-DD	§ X
Dokumentansvarig Handläggare för parlamentariska nämnden			
Gäller för Nässjö kommun		Senast reviderad ÅÅÅÅ-MM-DD § X	

Demokratistrategi för Nässjö kommun

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Avgränsningar.....	3
Utgångspunkter för demokratiarbetet	4
Nuläge.....	4
Mål.....	5
Strategiområden	5
Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet	5
Strategiområde 2: Information och kommunikation	6
Strategiområde 3: Dialog med medborgarna.....	7
Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle	8
Koppling till andra mål och styrande dokument	8
Globala målen och Agenda 2030	8
Nationella mål och strategier	9
Kommunala styrdokument	9
Arbetet med strategin.....	9
Genomförande och roller.....	10
Uppföljning av demokratistrategin	10

Inledning

Möjligheten för medborgare att påverka och delta i det lokala samhällets utveckling är en viktig fråga för alla kommuner, både för att skapa tillit till det demokratiska systemet och för att utveckla ett hållbart samhälle.

I partipolitiken har andelen medborgare som är medlemmar i politiska partier minskat samtidigt som förtroendemannauppdraget har blivit svårare och mer professionellt. Många är fortfarande intresserade av politik och samhällsfrågor, men söker nya sätt att påverka utanför partipolitiken.

Den svenska demokratin står på en stark grund men möter samtidigt en rad utmaningar. Regeringen identifierar i den nationella strategin för demokrati tre huvudsakliga utmaningar för den svenska demokratin: det demokratiska utanförskapet, där människor inte känner sig delaktiga i den demokratiska processen, att det demokratiska samtalet hotas av desinformation, propaganda och näthat och antidemokratiska aktörer som utmanar demokratin.

Nässjö kommun har sedan länge arbetat med demokratifrågor och demokratiutveckling på flera olika sätt och med hjälp av olika verktyg och aktiviteter. Däremot har det inte funnits ett sammanhållande styrdokument som beskriver hur Nässjö kommun ska arbeta med demokratifrågor på ett övergripande, strategiskt och långsiktigt sätt.

Syfte

Denna strategi ska förtydliga hur Nässjö kommun ska arbeta med demokratifrågor på ett övergripande, strategiskt och långsiktigt sätt för att främja den lokala demokratin och medborgarnas delaktighet.

Strategin ska ge ny kraft i pågående arbete och identifiera prioriterade områden. Strategin ska också förbättra förutsättningarna och underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin. På så vis kan strategin stärka tilliten till det demokratiska systemet och öka förståelsen för hur lokala demokratiska och kommunala processer fungerar.

För Nässjö kommuns medarbetare ska strategin kunna användas som ett vägledande dokument för att kunna inkludera demokrati- och delaktighetsfrågor i respektive verksamhet.

Avgränsningar

Denna strategi handlar om det demokratiarbete som sker mellan de allmänna valen och handlar inte om genomförande av Allmänna val eller direkt arbete med valdeltagande. Självklart kan ett framgångsrikt demokratiarbete mellan valen ha en positiv påverkan på både genomförande av allmänna val och valdeltagandet.

Demokratiområdet är brett och tangerar flera kommunala ansvarsområden, allt från brottsförebyggande arbete till utveckling av våra tjänster i samverkan med användarna. Denna strategi omfattar inte demokratiarbete som är lagstadgat som exempelvis samråd i samband med framtagandet av översikt- och detaljplaner.

Strategins demokratifokus ligger på samhällsnivå. Den behandlar därför inte demokrati och inflytande för anställda på Nässjö kommuns arbetsplatser. Strategin behandlar inte heller brukarinflytande, det vill säga användarnas möjlighet att påverka och delta i utvecklingen av kommunens välfärdstjänster.

Strategin innehåller utpekade strategiområden med prioriterade åtgärder. Den innehåller dock inte handlingsplaner för åtgärdernas konkreta genomförande utan det beskrivs i separata dokument.

Utgångspunkter för demokratiarbetet

Medborgarnas möjligheter att vara delaktiga, uttrycka sina åsikter och påverka sin omgivning är grundläggande mänskliga rättigheter och en förutsättning för det demokratiska systemet. Demokratiarbetet i Nässjö kommun ska därför präglas av ett inkluderande förhållningssätt där alla människor oavsett bakgrund, identitet eller förmågor bemöts med respekt och ges möjlighet att delta och påverka utifrån sina förutsättningar.

En annan grundläggande utgångspunkt i Nässjö kommuns demokratiarbete är att medborgarna är kompetenta, vill ta ansvar och bidra med kunskap, erfarenheter och lösningar. Demokratiarbetet ska präglas av synsättet att medborgarna är en resurs som vill vara med och påverka, särskilt de områden som direkt eller indirekt berör människor i deras vardag.

Nuläge

Demokratin i Sverige står inför flera utmaningar i nuläget: Minskat valdeltagande, ökad polarisering i samhället, minskande engagemang i civilsamhället, ekonomisk och social ojämlikhet och hot mot pressfriheten.

Nässjö kommun har i grunden en stabil lokal demokrati med högt valdeltagande. Valdeltagandet i kommunvalet sjönk dock från 85 procent 2018 till 80 procent i 2022 års val, vilket nu är i nivå med riksgenomsnittet. Skillnader i valdeltagande mellan olika valdistrikt i kommunen har samtidigt ökat. Det valdistrikt med högst valdeltagande hade 85,8 procent och det med lägst 62,3 procent, med andra ord en skillnad på 23,5 procent. 2018 var skillnaden 15,1 procent.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) genomför årligen mätningar inom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK), där Delaktighetsindex är ett nyckeltal som mäter kommunens samlade arbete med medborgardialog, information och kommunikation. Indexet anges som andel av en maximal poäng baserat på ett 20-tal kriterier. Nässjö kommuns resultat i Delaktighetsindex 2024 ligger på 78 procent av maxpoängen, vilket är över genomsnittet för deltagande kommuner (ovägt medel 64 procent).

Under 2022 och 2024 utvärderades Nässjö av SKR genom Kommunkompassen, ett verktyg som bedömer hur kommunen styrs och fungerar. Ett av områdena som utvärderas är samspelet mellan förtroendevalda och medborgare. Utvärderingen visade en blandad bild. Styrkor som lyftes fram var att Nässjö har antagit tydliga principer för medborgardialog och att det finns flera olika kanaler för dialog med invånarna – till exempel medborgarbudget, "Fråga din politiker" och Förslag till Nässjö kommun nämns. Samtidigt pekade Kommunkompassen ut viktiga förbättringsområden:

- En tydligare övergripande strategi för att utveckla demokratin
- Gör handlingar mer lättillgängliga för medborgare
- Hitta sätt att föra ut information till och föra dialog med medborgargrupper som idag är svåra att nå
- Koppla analystext till jämförande nyckeltal på hemsidan för att vara transparent med kommunens resultat
- Gör grundläggande politikerutbildningar obligatoriska, även för styrelser
- Genomför enkät för politiker kring hat och hot

Sammantaget fick Nässjö 75 poäng av 100 inom området i utvärderingen 2024, vilket är en förbättring med 6 poäng jämfört med 2022.

Ett annat orosmoln för demokratin är hot och hat mot förtroendevalda. Nationella kartläggningar visar att nästan var tredje politiker utsattes för hot, trakasserier eller våld under valåret 2022. Hur vanligt förekommande det är i Nässjö kommun vet vi inte men bilden som kommunens säkerhetsavdelning ger är att hot och hat mot förtroendevalda inte är ett utbrett problem i dagsläget.

Mål

Denna demokratistrategi har två mål:

1. **Förbättra förutsättningarna för medborgarnas delaktighet och engagemang.** Detta mål mäts av Nässjö kommun genom självskattning baserat på de områden och frågor som finns i Koladas Delaktighetsindex.
2. **Öka medborgarnas upplevelse av möjligheterna att påverka.** Detta mål mäts genom en undersökning av hur medborgarna upplever möjligheterna att påverka och vara delaktiga i det lokala samhällets utveckling.

Strategiområden

I detta avsnitt beskrivs Nässjö kommuns strategiområden i demokratiarbetet. De fyra strategiområdena beskriver vilka områden som är viktigast för att uppnå målen i detta dokument.

Arbetet med strategiområdena ska genomsyra alla delar i Nässjö kommuns verksamheter så långt detta är möjligt. Detta kan innebära nya arbetssätt och verktyg, men kan också handla om att vidareutveckla det som redan görs inom ramen för befintliga resurser.

Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet

Grunden för den kommunala demokratin är det allmänna valet till kommunfullmäktige vart fjärde år. Då väljer medborgarna representanter till kommunens högsta beslutande organ. Detta bygger på att medborgarna har kunskap om hur det lokala demokratiska systemet fungerar. Sådan kunskap skapas och förmedlas i många olika sammanhang. Särskilt viktig är skolan som genom sitt demokratiuppdrag har en central roll för att förmedla kunskap och demokratiska värderingar till barn och unga.

Förutsättningarna för det demokratiska arbetet under mandatperioden påverkar de förtroendevaldas möjligheter att utföra sina uppdrag som beslutsfattare och representanter för medborgarna. Goda förutsättningar kan också öka medborgarnas kunskap om demokratin, deras vilja att engagera sig som förtroendevalda och skapa ett ökat förtroende för kommunen.

Prioriterade åtgärder:

- Skapa praktiska förutsättningar som underlättar för människor att engagera sig politiskt genom möjligheter att kombinera arbete eller studier med uppdraget. Konkreta åtgärder kan vara exempelvis anpassade mötestider och skälig ersättning.
- Fortsatt stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin genom kommunalt partistöd i enlighet med möjligheterna i kommunallagen.
- Utveckla former för dialog mellan förtroendevalda, vilket relaterar till styrmodellen Kompassen och dess dialoger.
- Motverka och förebygga hot och hat mot förtroendevalda genom ett strukturerat och förebyggande arbete.
- Tydliggöra ansvarsfördelning och roller i demokratiarbetet för parlamentariska nämnden och kommunstyrelsen

Befintliga styrdokument:

- Regler för partistöd
- Arvodesregler för förtroendevalda

Strategiområde 2: Information och kommunikation

Tillgång till information är grundläggande för att medborgarna ska kunna delta och påverka utvecklingen i det lokala samhället. Information om kommunens resultat, både när det gäller ekonomi och kvalitet, är också viktig för att medborgarna ska kunna utkräva ansvar och fatta välgrundade beslut i de allmänna valen vart fjärde år.

I takt med att människor hämtar information i allt fler olika kanaler, blir det än viktigare för Nässjö kommun att nå ut till alla medborgare. För att effektivt nå ut till medborgarna krävs en kommunikation som är anpassad efter olika målgrupper och de kommunikationskanaler de använder i sin vardag. Det är viktigt att välja rätt kanal baserat på behov, syfte och målgrupp.

Prioriterade åtgärder:

- Kontinuerligt arbeta med att göra kommunens information tillgänglig och begriplig för alla, i enlighet med gällande lagkrav på klarspråk och tillgänglighet.
- Informera i ett tidigt skede för att ge medborgarna möjlighet att bilda sig en uppfattning, delta och påverka. Det ska också framgå tydligt vad medborgarna kan påverka och vad som endast är information utan möjlighet till påverkan.
- Återkoppla alltid när medborgare söker information, engagerar sig eller kontaktar kommunen. Återkoppling är viktig för att upprätthålla medborgarnas förtroende för kommunen och för att uppmuntra fortsatt engagemang.
- Utveckla Nässjö kommuns hemsida för bättre användbarhet och sökbarhet.

Befintliga styrdokument:

- Kommunikationspolicy

Strategiområde 3: Dialog med medborgarna

Medborgardialog handlar om att skapa strukturerade möjligheter för medborgare att kunna påverka olika frågor, utöver den representativa demokratins valda församlingar. Det kan ske på många olika sätt och med olika grader av påverkansmöjligheter, allt från att svara på enkäter och skicka in synpunkter till dialogmöten och delta i arbetsgrupper.

All dialog med medborgarna ska utgå från ett vara inkluderande med extra fokus på de grupper som är mest berörda av frågan. Medborgardialog stärker den lokala demokratin och skapar delaktighet bland invånarna. Genom att lyssna på medborgarnas synpunkter kan kommunen fatta mer välgrundade beslut, bland annat genom att identifiera lokala behov och prioriteringar och ta till vara på medborgarnas kunskap och erfarenheter. Dialogen ökar också transparensen och förtroendet mellan kommunen och invånarna.

Medborgardialog kan förebygga konflikter genom att involvera människor tidigt i beslutsprocessen. Just att dialogen med medborgarna sker i ett tidigt skede är särskilt viktigt för att medborgarna ska uppfatta att de har en reell möjlighet att påverka. Lika viktigt är återkopplingen av vad som händer efter en dialog - på vilket sätt togs synpunkterna till vara? Vad resulterade det i för beslut?

Befintliga mötesplatser runt om i kommunen är viktiga arenor för att föra dialog med medborgarna. Det kan vara på allmänna platser som exempelvis på bibliotek och torg, men också mer slutna forum som i föreningsliv och skola.

Prioriterade åtgärder:

- Utveckla formerna för dialog mellan medborgare och förtroendevalda, till exempel genom att se över formatet för Allmänhetens frågestund.
- Använda fysiska och digitala mötesplatser och forum där medborgarna redan befinner sig, för att kunna möta och ha dialog med medborgarna.
- Testa och utvärdera nya sätt att föra dialog med medborgarna. Erfarenhetsutbyte mellan nämnderna är viktigt för att öka kompetensen om medborgardialoger.
- Förbättra rutinerna för återkoppling efter genomförd medborgardialog.
- Lyfta fram goda exempel där medborgarnas synpunkter har tagits tillvara och gjort skillnad. Att visa på möjligheter och berätta om hur medborgarnas synpunkter leder till förändring, kan bidra till hopp, framtidstro och en känsla av gemensamt ansvar för utvecklingen i Nässjö kommun.

Befintliga styrdokument:

- Principer för medborgardialog
- Regler för Allmänhetens frågestund
- Regler för Förslag till Nässjö kommun

Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Samverkan med föreningslivet och civilsamhället är en grundläggande förutsättning för att utveckla demokratin på lokal nivå. Kommunen kan genom samverkan nå ut med kunskap om demokratiska värderingar, den demokratiska processen och individers möjlighet till påverkan och inflytande. Föreningslivet och civilsamhället är också en viktig tillgång i händelse av kris eller allvarliga händelser, då olika aktörer i samhället behöver arbeta tillsammans för att skapa stabilitet och trygghet.

Föreningar och civilsamhällets organisationer fungerar som ett kitt i samhället. De spelar en central roll i att engagera medborgare i samhällslivet, främja ett aktivt deltagande och skapa en känsla av delaktighet och gemenskap. Föreningslivet fungerar också som en mötesplats för människor med olika bakgrunder och intressen. Genom att samverka med dessa aktörer och finnas på deras mötesplatser kan kommunen bättre fånga upp medborgarnas behov och önskemål, vilket leder till mer inkluderande och rättvisa beslut.

Prioriterade åtgärder:

- Se över hur syftet med Kommunala pensionärsrådet och Kommunala rådet för funktionshinderfrågor kan uppfyllas i större utsträckning.
- Ta fram förslag på hur barn och ungas perspektiv kan inkluderas i den politiska beslutsprocessen på ett strukturerat sätt, med samma syfte som de befintliga råden för pensionärs- och funktionshinderfrågor.
- Fortsätta utveckla arbetet med att stötta och samverka med föreningar i Nässjö kommun genom exempelvis föreningsservice, föreningsbidrag och samverkansmöten.

Befintliga styrdokument:

- Allmänna bestämmelser och generella regler för Nässjö kommuns bidrag till föreningslivet
- Reglemente för kommunala rådet för funktionshinderfrågor
- Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Nässjö kommun
- Arbetssätt för orts- och landsbygdssutveckling 2022-2029

Koppling till andra mål och styrande dokument

Demokratistrategin har kopplingar till andra mål och dokument på olika nivåer. Lagstiftning som berör demokratiområdet tas inte upp här.

Globala målen och Agenda 2030

I Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen nämns inte ordet demokrati men demokratis byggstenar återfinns i flera av målen. De mål som är mest relevanta när det gäller lokal demokrati är följande:

- Mål 5 Jämställdhet: Delmål 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande
- Mål 10 Minska ojämlikhet: Delmål 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering för att alla människor

- Mål 11 Hållbara städer och samhällen: Delmål 11.3 Verka för inkluderande och hållbar urbanisering
- Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen:
 - Delmål 16.5 Bekämpa korruption och mutor
 - Delmål 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
 - Delmål 16.7 Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer
 - Delmål 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Nationella mål och strategier

2018 antog regeringen Strategi för en stark demokrati – främja, förankra och försvara. Strategin innehåller bland annat pågående och framtida insatser för att slå vakt om och stärka demokratin genom att fler ska vara delaktiga i demokratin, fler ska förstå och praktisera demokratin och fler ska stå upp för demokratin.

I det nationella folkhälsopolitiska ramverket finns åtta målområden. Folkhälsomålområde nummer sju handlar om kontroll, inflytande och delaktighet som ett jämlikt deltagande i demokratin och ett jämlikt deltagande i det civila samhället.

Kommunala styrdokument

Nässjö kommuns styrmodell Kompassen är baserad på tillitsbaserad styrning. I Kompassen utgår det kommunala uppdraget utgår från medborgaren och kan delas upp i två roller:

1. Demokrati och samhällsutveckling – det vill säga utveckling och styrning av det lokala samhället och demokratin,
2. Service och välfärd – det vill säga utveckling och styrning av välfärds- och servicetjänster.

Inom området demokrati och samhällsutveckling har kommunfullmäktige fastslagit två fokusmål. Ett av målen handlar om att alla barn och unga i Nässjö kommun ska ha förutsättningar för en god uppväxt. Att växa upp i ett demokratiskt samhälle med möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället är en viktig pusselbit i en god uppväxt.

Arbetet med strategin

Arbetet med att ta fram denna demokrati strategi har genomförts på uppdrag av parlamentariska nämnden som ansvarar för övergripande kommunala demokratifrågor i Nässjö kommun. Arbetet har pågått våren 2024-hösten 2025.

Medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati genomfördes vid sju tillfällen under perioden oktober 2024-januari 2025. Syftet med medborgardialogerna var att utforska hur denna demokrati strategi kan underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin.

Arbetet har även omfattat en kartläggning av hur nämnder och förvaltningar ser på medborgarnas möjligheter att vara med och påverka frågor som respektive nämnd ansvarar för.

Inför att denna strategi ska beslutas av kommunfullmäktige har allmänhet, nämnder och politiska partier representerade i kommunfullmäktige fått möjlighet att lämna synpunkter på strategin.

Genomförande och roller

Insatser för att främja demokratin är beroende av många olika aktörer med olika ansvarsområden. Kommunens verksamhet ska bedrivas med demokratin som grund. Kommunen ska erbjuda strukturer som stödjer de demokratiska processerna både vid valen och under mandatperioden samt skapa förutsättningar för samspel mellan medborgare och förtroendevalda. I Nässjö kommun är parlamentariska nämnden beredande organ för övergripande kommunala demokratifrågor och kommunstyrelsen ansvarar för utveckling av den kommunala demokratin.

Kommunen ansvarar däremot inte för rekrytering av medlemmar till politiska partier och politiska förtroendeuppdrag, politisk internutbildning eller arrangemang av politiska debatter vars syfte är att lyfta fram partipolitik. Detta är partiernas uppgift.

Inom Nässjö kommun ansvarar varje nämnd för att arbeta med strategiområdena inom sina verksamheter. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för strategiområde 1, 2 och 3 i sin roll som ansvarig för stödfunktioner för den representativa demokratin och den politiska beslutsprocessen, information och kommunikation samt utveckling av former för dialog med medborgarna. Ett särskilt ansvar för strategiområde 4 finns hos kultur- och fritidsnämnden som huvudansvarig för kommunens samverkan med föreningsliv och civilsamhälle.

Strategin ska kompletteras med en handlingsplan där mer konkreta aktiviteter och ansvarsfördelning framgår. Handlingsplanens omfattning och ambitionsnivå kommer att styras av tillgängliga resurser. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram och följa upp handlingsplanen, utifrån sitt ansvar att utveckla den kommunala demokratin.

Uppföljning av demokratistrategin

Parlamentariska nämnden ansvarar för att följa upp mål och strategiområden i strategin. Uppföljning ska ske minst en gång per mandatperiod i samband med revidering av strategin.

Författningssamling

Dokumenttyp Strategi	Beslutsinstans Beslutsinstans hämtas från Evolution	Beslutsdatum ÅÅÅÅ-MM-DD	§ X
Dokumentansvarig Handläggare för parlamentariska nämnden			
Gäller för Nässjö kommun		Senast reviderad ÅÅÅÅ-MM-DD § X	

Demokratistrategi för Nässjö kommun

REMISSVERSION

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Avgränsningar.....	3
Koppling till andra mål och styrande dokument	4
Globala målen och Agenda 2030	4
Nationella mål och strategier	4
Kommunala styrdokument	4
Arbetet med strategin.....	5
Utgångspunkter för demokratiarbetet	5
Nuläge.....	5
Mål.....	6
Strategiområden	7
Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet	7
Strategiområde 2: Information och kommunikation	7
Strategiområde 3: Dialog med medborgarna.....	8
Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle	9
Roller i demokratiarbetet	10
Uppföljning av demokratistrategin	10

Inledning

Möjligheten för medborgare att påverka och delta i det lokala samhällets utveckling är en viktig fråga för alla kommuner, både för att skapa tillit till det demokratiska systemet och för att utveckla ett hållbart samhälle.

I partipolitiken har andelen medborgare som är medlemmar i politiska partier minskat samtidigt som förtroendemannauppdraget har blivit svårare och mer professionellt. Många är fortfarande intresserade av politik och samhällsfrågor, men söker nya sätt att påverka utanför partipolitiken.

Den svenska demokratin står på en stark grund men möter samtidigt en rad utmaningar. Regeringen identifierar i den nationella strategin för demokrati tre huvudsakliga utmaningar för den svenska demokratin: det demokratiska utanförskapet, där människor inte känner sig delaktiga i den demokratiska processen, att det demokratiska samtalet hotas av desinformation, propaganda och näthat och antidemokratiska aktörer som utmanar demokratin.

Nässjö kommun har sedan länge arbetat med demokratifrågor och demokratiutveckling på flera olika sätt och med hjälp av olika verktyg och aktiviteter. Däremot har det inte funnits ett sammanhållande styrdokument som beskriver hur Nässjö kommun ska arbeta med demokratifrågor på ett övergripande, strategiskt och långsiktigt sätt.

Syfte

Denna strategi ska förtydliga hur Nässjö kommun ska arbeta med demokratifrågor på ett övergripande, strategiskt och långsiktigt sätt för att främja den lokala demokratin och medborgarnas delaktighet.

Strategin ska ge ny kraft i pågående arbete och identifiera prioriterade områden. Strategin ska också förbättra förutsättningarna och underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin. På så vis kan strategin stärka tilliten till det demokratiska systemet och öka förståelsen för hur lokala demokratiska och kommunala processer fungerar.

För Nässjö kommuns medarbetare ska strategin kunna användas som ett vägledande dokument för att kunna inkludera demokrati- och delaktighetsfrågor i respektive verksamhet.

Avgränsningar

Denna strategi handlar om det demokratiarbete som sker mellan de allmänna valen och handlar inte om genomförande av Allmänna val eller direkt arbete med valdeltagande. Självklart kan ett framgångsrikt demokratiarbete mellan valen ha en positiv påverkan på både genomförande av allmänna val och valdeltagandet.

Demokratiområdet är brett och tangerar flera kommunala ansvarsområden, allt från brottsförebyggande arbete till utveckling av våra tjänster i samverkan med användarna. Denna strategi omfattar inte demokratiarbete som är lagstadgat som exempelvis samråd i samband med framtagandet av översikt- och detaljplaner.

Strategins demokratifokus ligger på samhällsnivå. Den behandlar därför inte demokrati och inflytande för anställda på Nässjö kommuns arbetsplatser. Strategin behandlar inte heller brukarinflytande, det vill säga användarnas möjlighet att påverka och delta i utvecklingen av kommunens välfärdstjänster.

Strategin innehåller utpekade strategiområden med prioriterade åtgärder. Den innehåller dock inte handlingsplaner för åtgärdernas konkreta genomförande utan det beskrivs i separata dokument.

Koppling till andra mål och styrande dokument

Demokratistrategin har kopplingar till andra mål och dokument på olika nivåer. Lagstiftning som berör demokratiområdet tas inte upp här.

Globala målen och Agenda 2030

I Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen nämns inte ordet demokrati men demokratins byggstenar återfinns i flera av målen. De mål som är mest relevanta när det gäller lokal demokrati är följande:

- Mål 5 Jämställdhet: Delmål 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande
- Mål 10 Minska ojämlikhet: Delmål 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering för att alla människor
- Mål 11 Hållbara städer och samhällen: Delmål 11.3 Verka för inkluderande och hållbar urbanisering
- Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen:
 - Delmål 16.5 Bekämpa korruption och mutor
 - Delmål 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
 - Delmål 16.7 Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer
 - Delmål 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Nationella mål och strategier

2018 antog regeringen Strategi för en stark demokrati – främja, förankra och försvara. Strategin innehåller bland annat pågående och framtida insatser för att slå vakt om och stärka demokratin genom att fler ska vara delaktiga i demokratin, fler ska förstå och praktisera demokratin och fler ska stå upp för demokratin.

I det nationella folkhälsopolitiska ramverket finns åtta målområden. Folkhälsomålområde nummer sju handlar om kontroll, inflytande och delaktighet som ett jämlikt deltagande i demokratin och ett jämlikt deltagande i det civila samhället.

Kommunala styrdokument

Nässjö kommuns styrmodell Kompassen är baserad på tillitsbaserad styrning. I Kompassen utgår det kommunala uppdraget utgår från medborgaren och kan delas upp i två roller:

1. Demokrati och samhällsutveckling – det vill säga utveckling och styrning av det lokala samhället och demokratin,
2. Service och välfärd – det vill säga utveckling och styrning av välfärds- och servicetjänster.

Inom området demokrati och samhällsutveckling har kommunfullmäktige fastslagit två fokusmål. Ett av målen handlar om att alla barn och unga i Nässjö kommun ska ha förutsättningar för en god uppväxt. Att växa upp i ett demokratiskt samhälle med möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället är en viktig pusselbit i en god uppväxt.

Arbetet med strategin

Arbetet med att ta fram denna demokratistrategi har genomförts på uppdrag av parlamentariska nämnden som ansvarar för övergripande kommunala demokratifrågor i Nässjö kommun. Arbetet har pågått våren 2024–hösten 2025.

Medborgardialoger på temat information, delaktighet och demokrati genomfördes vid sju tillfällen under perioden oktober 2024–januari 2025. Syftet med medborgardialogerna var att utforska hur denna demokratistrategi kan underlätta för allmänheten att vara delaktig och aktiv i den lokala demokratin.

Arbetet har även omfattat en kartläggning av hur nämnder och förvaltningar ser på medborgarnas möjligheter att vara med och påverka frågor som respektive nämnd ansvarar för.

Inför att denna strategi ska beslutas av kommunfullmäktige har allmänhet, nämnder och politiska partier representerade i kommunfullmäktige fått möjlighet att lämna synpunkter på strategin.

Utgångspunkter för demokratiarbetet

Medborgarnas möjligheter att vara delaktiga, uttrycka sina åsikter och påverka sin omgivning är grundläggande mänskliga rättigheter och en förutsättning för det demokratiska systemet. Demokratiarbetet i Nässjö kommun ska därför präglas av ett inkluderande förhållningssätt där alla människor oavsett bakgrund, identitet eller förmågor bemöts med respekt och ges möjlighet att delta och påverka utifrån sina förutsättningar.

En annan grundläggande utgångspunkt i Nässjö kommuns demokratiarbete är att medborgarna är kompetenta, vill ta ansvar och bidra med kunskap, erfarenheter och lösningar. Demokratiarbetet ska präglas av synsättet att medborgarna är en resurs som vill vara med och påverka, särskilt de områden som direkt eller indirekt berör människor i deras vardag.

Nuläge

Demokratin i Sverige står inför flera utmaningar i nuläget: Minskat valdeltagande, ökad polarisering i samhället, minskande engagemang i civilsamhället, ekonomisk och social ojämlikhet och hot mot pressfriheten.

Nässjö kommun har i grunden en stabil lokal demokrati med högt valdeltagande. Valdeltagandet i kommunvalet sjönk dock från 85 procent 2018 till 80 procent i 2022 års val, vilket nu är i nivå med riksgenomsnittet. Skillnader i valdeltagande mellan olika valdistrikt i kommunen har samtidigt ökat. Det valdistrikt med högst valdeltagande hade 85,8 procent och det med lägst 62,3 procent, med andra ord en skillnad på 23,5 procent. 2018 var skillnaden 15,1 procent.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) genomför årligen mätningar inom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK), där Delaktighetsindex är ett nyckeltal som mäter kommunens samlade arbete med medborgardialog, information och kommunikation. Indexet anges som andel av en maximal poäng baserat på ett 20-tal kriterier. Nässjö kommuns resultat i Delaktighetsindex 2024 ligger på 78 procent av maxpoängen, vilket är över genomsnittet för deltagande kommuner (ovägt medel 64 procent).

Under 2022 och 2024 utvärderades Nässjö av SKR genom Kommunkompassen, ett verktyg som bedömer hur kommunen styrs och fungerar. Ett av områdena som utvärderas är samspelet mellan förtroendevalda och medborgare. Utvärderingen visade en blandad bild. Styrkor som lyftes fram var att Nässjö har antagit tydliga principer för medborgardialog och att det finns flera olika kanaler för dialog med invånarna – till exempel medborgarbudget, "Fråga din politiker" och Förslag till Nässjö kommun nämns. Samtidigt pekade Kommunkompassen ut viktiga förbättringsområden:

- En tydligare övergripande strategi för att utveckla demokratin
- Gör handlingar mer lättillgängliga för medborgare
- Hitta sätt att föra ut information till och föra dialog med medborgargrupper som idag är svåra att nå
- Koppla analystext till jämförande nyckeltal på hemsidan för att vara transparent med kommunens resultat
- Gör grundläggande politikerutbildningar obligatoriska, även för styrelser
- Genomför enkät för politiker kring hat och hot

Sammantaget fick Nässjö 75 poäng av 100 inom området i utvärderingen 2024, vilket är en förbättring med 6 poäng jämfört med 2022.

Ett annat orosmoln för demokratin är hot och hat mot förtroendevalda. Nationella kartläggningar visar att nästan var tredje politiker utsattes för hot, trakasserier eller våld under valåret 2022. Hur vanligt förekommande det är i Nässjö kommun vet vi inte men bilden som kommunens säkerhetsavdelning ger är att hot och hat mot förtroendevalda inte är ett utbrett problem i dagsläget.

Mål

Denna demokratistrategi har två mål:

1. **Förbättra förutsättningarna för medborgarnas delaktighet och engagemang.** Detta mål mäts av Nässjö kommun genom självskattning baserat på de områden och frågor som finns i Koladas Delaktighetsindex.
2. **Öka medborgarnas upplevelse av möjligheterna att påverka.** Detta mål mäts genom en undersökning av hur medborgarna upplever möjligheterna att påverka och vara delaktiga i det lokala samhällets utveckling.

Strategiområden

I detta avsnitt beskrivs Nässjö kommuns strategiområden i demokratiarbetet. De fyra strategiområdena beskriver vilka områden som är viktigast för att uppnå målen i detta dokument.

Arbetet med strategiområdena ska genomsyra alla delar i Nässjö kommuns verksamheter så långt detta är möjligt. Detta kan innebära nya arbetssätt och verktyg, men kan också handla om att vidareutveckla det som redan görs inom ramen för befintliga resurser.

Strategiområde 1: Förutsättningar för det lokala demokratiska systemet

Grunden för den kommunala demokratin är det allmänna valet till kommunfullmäktige vart fjärde år. Då väljer medborgarna representanter till kommunens högsta beslutande organ. Detta bygger på att medborgarna har kunskap om hur det lokala demokratiska systemet fungerar. Sådan kunskap skapas och förmedlas i många olika sammanhang. Särskilt viktig är skolan som genom sitt demokratiuppdrag har en central roll för att förmedla kunskap och demokratiska värderingar till barn och unga.

Förutsättningarna för det demokratiska arbetet under mandatperioden påverkar de förtroendevaldas möjligheter att utföra sina uppdrag som beslutsfattare och representanter för medborgarna. Goda förutsättningar kan också öka medborgarnas kunskap om demokratin, deras vilja att engagera sig som förtroendevalda och skapa ett ökat förtroende för kommunen.

Prioriterade åtgärder:

- Skapa förutsättningar som underlättar för människor att engagera sig politiskt genom möjligheter att kombinera arbete eller studier med uppdraget. Konkreta åtgärder kan vara exempelvis anpassade mötestider och skälig ersättning.
- Stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin genom kommunalt partistöd.
- Utveckla former för dialog mellan förtroendevalda, vilket relaterar till styrmodellen Kompassen och dess dialoger.
- Motverka och förebygga hot och hat mot förtroendevalda genom ett strukturerat och förebyggande arbete.
- Tydliggöra ansvarsfördelning och roller i demokratiarbetet för parlamentariska nämnden och kommunstyrelsen

Befintliga styrdokument:

- Regler för partistöd
- Arvodesregler för förtroendevalda

Strategiområde 2: Information och kommunikation

Tillgång till information är grundläggande för att medborgarna ska kunna delta och påverka utvecklingen i det lokala samhället. Information om kommunens resultat, både

när det gäller ekonomi och kvalitet, är också viktig för att medborgarna ska kunna utkräva ansvar och fatta välgrundade beslut i de allmänna valen vart fjärde år.

I takt med att människor hämtar information i allt fler olika kanaler, blir det än viktigare för Nässjö kommun att nå ut till alla medborgare. För att effektivt nå ut till medborgarna krävs en kommunikation som är anpassad efter olika målgrupper och de kommunikationskanaler de använder i sin vardag. Det är viktigt att välja rätt kanal baserat på behov, syfte och målgrupp.

Prioriterade åtgärder:

- Skriva på ett enkelt och begripligt språk, så att alla kan ta del av och förstå informationen.
- Informera i ett tidigt skede för att ge medborgarna möjlighet att bilda sig en uppfattning, delta och påverka. Det ska också framgå tydligt vad medborgarna kan påverka och vad som endast är information utan möjlighet till påverkan.
- Återkoppla alltid när medborgare söker information, engagerar sig eller kontaktar kommunen. Återkoppling är viktig för att upprätthålla medborgarnas förtroende för kommunen och för att uppmuntra fortsatt engagemang.
- Utveckla Nässjö kommuns hemsida för bättre användbarhet och sökbarhet.

Befintliga styrdokument:

- Kommunikationspolicy

Strategiområde 3: Dialog med medborgarna

Medborgardialog handlar om att skapa strukturerade möjligheter för medborgare att kunna påverka olika frågor, utöver den representativa demokratins valda församlingar. Det kan ske på många olika sätt och med olika grader av påverkansmöjligheter, allt från att svara på enkäter och skicka in synpunkter till dialogmöten och delta i arbetsgrupper.

All dialog med medborgarna ska utgå från ett vara inkluderande med extra fokus på de grupper som är mest berörda av frågan. Medborgardialog stärker den lokala demokratin och skapar delaktighet bland invånarna. Genom att lyssna på medborgarnas synpunkter kan kommunen fatta mer välgrundade beslut, bland annat genom att identifiera lokala behov och prioriteringar och ta till vara på medborgarnas kunskap och erfarenheter. Dialogen ökar också transparensen och förtroendet mellan kommunen och invånarna.

Medborgardialog kan förebygga konflikter genom att involvera människor tidigt i beslutsprocessen. Just att dialogen med medborgarna sker i ett tidigt skede är särskilt viktigt för att medborgarna ska uppfatta att de har en reell möjlighet att påverka. Lika viktigt är återkopplingen av vad som händer efter en dialog - på vilket sätt togs synpunkterna till vara? Vad resulterade det i för beslut?

Befintliga mötesplatser runt om i kommunen är viktiga arenor för att föra dialog med medborgarna. Det kan vara på allmänna platser men också mer slutna forum som inom föreningslivet.

Prioriterade åtgärder:

- Utveckla formerna för dialog mellan medborgare och förtroendevalda, till exempel genom att se över formatet för Allmänhetens frågestund.
- Ta tillvara på befintliga forum och mötesplatser för dialog genom att möta medborgarna på platser där de befinner sig.
- Testa och utvärdera nya sätt att föra dialog med medborgarna. Erfarenhetsutbyte mellan nämnderna är viktigt för att öka kompetensen om medborgardialoger.
- Förbättra rutinerna för återkoppling efter genomförd medborgardialog.
- Lyfta fram goda exempel där medborgarnas synpunkter har tagits tillvara och gjort skillnad.

Befintliga styrdokument:

- Principer för medborgardialog
- Regler för Allmänhetens frågestund
- Regler för Förslag till Nässjö kommun

Strategiområde 4: Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle

Samverkan med föreningslivet och civilsamhället är en grundläggande förutsättning för att utveckla demokratin på lokal nivå. Kommunen kan genom samverkan nå ut med kunskap om demokratiska värderingar, den demokratiska processen och individers möjlighet till påverkan och inflytande. Föreningslivet och civilsamhället är också en viktig tillgång i händelse av kris eller allvarliga händelser, då olika aktörer i samhället behöver arbeta tillsammans för att skapa stabilitet och trygghet.

Föreningar och civilsamhällets organisationer fungerar som ett kitt i samhället. De spelar en central roll i att engagera medborgare i samhällslivet, främja ett aktivt deltagande och skapa en känsla av delaktighet och gemenskap. Föreningslivet fungerar också som en mötesplats för människor med olika bakgrunder och intressen. Genom att samverka med dessa aktörer och finnas på deras mötesplatser kan kommunen bättre fånga upp medborgarnas behov och önskemål, vilket leder till mer inkluderande och rättvisa beslut.

Prioriterade åtgärder:

- Se över hur syftet med Kommunala pensionärsrådet och Kommunala funktionshinderrådet kan uppfyllas i större utsträckning.
- Fortsätta utveckla arbetet med att stötta och samverka med föreningar i Nässjö kommun genom exempelvis föreningsservice, föreningsbidrag och samverkansmöten.

Befintliga styrdokument:

- Allmänna bestämmelser och generella regler för Nässjö kommuns bidrag till föreningslivet
- Reglemente för kommunala rådet för funktionshinderfrågor
- Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Nässjö kommun

Roller i demokratiarbetet

Insatser för att främja demokratin är beroende av många olika aktörer med olika ansvarsområden. Kommunens verksamhet ska bedrivas med demokratin som grund. Kommunen ska erbjuda strukturer som stödjer de demokratiska processerna både vid valen och under mandatperioden samt skapa förutsättningar för samspel mellan medborgare och förtroendevalda. I Nässjö kommun är parlamentariska nämnden beredande organ för övergripande kommunala demokratifrågor och kommunstyrelsen ansvarar för utveckling av den kommunala demokratin.

Kommunen ansvarar däremot inte för rekrytering av medlemmar till politiska partier och politiska förtroendeuppdrag, politisk internutbildning eller arrangemang av politiska debatter vars syfte är att lyfta fram partipolitik. Detta är partiernas uppgift.

Inom Nässjö kommun ansvarar varje nämnd för att arbeta med strategiområdena inom sina verksamheter. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för strategiområde 1, 2 och 3 i sin roll som ansvarig för stödfunktioner för den representativa demokratin och den politiska beslutsprocessen, information och kommunikation samt utveckling av former för dialog med medborgarna. Ett särskilt ansvar för strategiområde 4 finns hos kultur- och fritidsnämnden som huvudansvarig för kommunens samverkan med föreningsliv och civilsamhälle.

Uppföljning av demokratistrategin

Parlamentariska nämnden ansvarar för att följa upp mål och prioriterade åtgärder i strategin. Uppföljning ska ske en gång per mandatperiod i samband med revidering av strategin.

§ 29

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden

Kommunstyrelsens beslut

(även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden godkänns.

De reviderade arvodesnivåerna gäller från och med den 1 januari 2026 och tillämpas retroaktivt.

Jäv

Carla Habib (S), Annika Karlsson (KD) samt Magnus Hellström (SD) deltar inte i beslutet på grund av jäv.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 25 september 2025, § 102, om höjda arvoden för de tre ordförandena i barn- och utbildningsnämnden under 2025 med anledning av de tillkommande uppdragen i Höglandsförbundets utbildningsnämnd. För 2025 beräknades en ökad tidsåtgång på cirka 80 timmar baserat på elva sammanträden, två studiebesök samt oförutsedda mötesbehov.

Inför 2026 har utbildningsnämnden fastställt en sammanträdesplan med åtta sammanträden, vilket är tre färre sammanträden än 2025. Detta beräknas minska tidsåtgången med cirka 13,5 timmar. Behovet av extra tid för att etablera utbildningsnämndens arbetsformer bedöms också ha minskat. Sammantaget föreslås därför en sänkning med 1,5 procentenheter, vilket motsvarar 26,5 timmar och cirka 13 000 kronor per år i 2025 års nivå. Arvodesnivåerna är dock även efter den föreslagna minskningen högre än arvodesnivåerna innan utbildningsnämnden inrättades.

Mellan vice ordförande och andre vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden finns en skillnad på 1,5 procentenheter, vilket inte förekommer i andra nämnder, undantaget socialnämnden. Skillnaden är troligen en kvarleva från tidigare organisation där vice ordförande även hade ordförandeuppdrag i det dåvarande gymnasieutskottet. För att skapa en arvodesstruktur som är uppdaterad, som speglar nuvarande organisation och som är enhetlig i förhållande till övriga

nämnder, föreslås därför även en justering av arvodesnivån för vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden. Förslaget är att minska arvodesnivån till samma nivå som för andre vice ordförande.

Tidigare och nya föreslagna nivåer för uppdragen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden framgår i tabellen nedan:

Uppdrag	Omfattning i procent och timmar		
	2024	2025	2026
Ordförande	24 %, 424 timmar	26,5 %, 468 timmar	25 %, 442 timmar
Vice ordförande	6 %, 106 timmar	10 %, 177 timmar	7 %, 124 timmar
Andre vice ordförande	4,5 %, 80 timmar	8,5 %, 150 timmar	7 %, 124 timmar

Ärendets tidigare behandling

- Parlamentariska nämnden 10 december 2025, § 22
- Kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 februari, § 18

Ajournering under ärendet kl. 15.54-16.01 och 16.08-16.13.

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

§ 18

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden godkänns.

De reviderade arvodesnivåerna gäller från och med den 1 januari 2026 och tillämpas retroaktivt.

Jäv

På grund av jäv deltar inte Magnus Hellström (SD) i handläggningen i detta ärende.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 25 september 2025, § 102, om höjda arvoden för de tre ordförandena i barn- och utbildningsnämnden under 2025 med anledning av de tillkommande uppdragen i Höglandsförbundets utbildningsnämnd. För 2025 beräknades en ökad tidsåtgång på cirka 80 timmar baserat på elva sammanträden, två studiebesök samt oförutsedda mötesbehov.

Inför 2026 har utbildningsnämnden fastställt en sammanträdesplan med åtta sammanträden, vilket är tre färre sammanträden än 2025. Detta beräknas minska tidsåtgången med cirka 13,5 timmar. Behovet av extra tid för att etablera utbildningsnämndens arbetsformer bedöms också ha minskat. Sammantaget föreslås därför en sänkning med 1,5 procentenheter, vilket motsvarar 26,5 timmar och cirka 13 000 kronor per år i 2025 års nivå. Arvodesnivåerna är dock även efter den föreslagna minskningen högre än arvodesnivåerna innan utbildningsnämnden inrättades.

Mellan vice ordförande och andre vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden finns en skillnad på 1,5 procentenheter, vilket inte förekommer i andra nämnder, undantaget socialnämnden. Skillnaden är troligen en kvarleva från tidigare organisation där vice ordförande även hade ordförandeuppdrag i det dåvarande gymnasieutskottet. För att skapa en arvodesstruktur som är uppdaterad, som speglar nuvarande organisation och som är enhetlig i förhållande till övriga nämnder, föreslås därför även en justering av arvodesnivån för vice ordförande i

Sammanträdesdatum 2026-02-10

barn- och utbildningsnämnden. Förslaget är att minska arvodesnivån till samma nivå som för andre vice ordförande.

Tidigare och nya föreslagna nivåer för uppdragen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden framgår i tabellen nedan:

Uppdrag	Omfattning i procent och timmar		
	2024	2025	2026
Ordförande	24 %, 424 timmar	26,5 %, 468 timmar	25 %, 442 timmar
Vice ordförande	6 %, 106 timmar	10 %, 177 timmar	7 %, 124 timmar
Andre vice ordförande	4,5 %, 80 timmar	8,5 %, 150 timmar	7 %, 124 timmar

Ärendets tidigare behandling

- Parlamentariska nämnden 10 december 2025, § 22

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

§ 22

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden

Parlamentariska nämndens beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden godkänns.

De reviderade arvodesnivåerna gäller från och med den 1 januari 2026 och tillämpas retroaktivt.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 25 september 2025, § 102, om höjda arvoden för de tre ordförandena i barn- och utbildningsnämnden under 2025 med anledning av de tillkommande uppdragen i Höglandsförbundets utbildningsnämnd. För 2025 beräknades en ökad tidsåtgång på cirka 80 timmar baserat på elva sammanträden, två studiebesök samt oförutsedda mötesbehov.

Inför 2026 har utbildningsnämnden fastställt en sammanträdesplan med åtta sammanträden, vilket är tre färre sammanträden än 2025. Detta beräknas minska tidsåtgången med cirka 13,5 timmar. Behovet av extra tid för att etablera utbildningsnämndens arbetsformer bedöms också ha minskat. Sammantaget föreslås därför en sänkning med 1,5 procentenheter, vilket motsvarar 26,5 timmar och cirka 13 000 kronor per år i 2025 års nivå. Arvodesnivåerna är dock även efter den föreslagna minskningen högre än arvodesnivåerna innan utbildningsnämnden inrättades.

Mellan vice ordförande och andre vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden finns en skillnad på 1,5 procentenheter, vilket inte förekommer i andra nämnder, undantaget socialnämnden. Skillnaden är troligen en kvarleva från tidigare organisation där vice ordförande även hade ordförandeuppdrag i det dåvarande gymnasieutskottet. För att skapa en arvodesstruktur som är uppdaterad, som speglar nuvarande organisation och som är enhetlig i förhållande till övriga nämnder, föreslås därför även en justering av arvodesnivån för vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden. Förslaget är att minska arvodesnivån till samma nivå som för andre vice ordförande.

Sammanträdesdatum 2025-12-10

Tidigare och nya föreslagna nivåer för uppdragen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden framgår i tabellen nedan:

Uppdrag	Omfattning i procent och timmar		
	2024	2025	2026
Ordförande	24 %, 424 timmar	26,5 %, 468 timmar	25 %, 442 timmar
Vice ordförande	6 %, 106 timmar	10 %, 177 timmar	7 %, 124 timmar
Andre vice ordförande	4,5 %, 80 timmar	8,5 %, 150 timmar	7 %, 124 timmar

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunledningskontoret
Cecilia Zander
cecilia.zander@nassjo.se
0380-51 80 75

Parlamentariska nämnden

Tjänsteskrivelse om revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 25 september 2025, § 102, om höjda arvoden för de tre ordförandena i barn- och utbildningsnämnden under 2025 med anledning av de tillkommande uppdragen i Höglandsförbundets utbildningsnämnd. För 2025 beräknades en ökad tidsåtgång på cirka 80 timmar baserat på elva sammanträden, två studiebesök samt oförutsedda mötesbehov.

Inför 2026 har utbildningsnämnden fastställt en sammanträdesplan med åtta sammanträden, vilket är tre färre sammanträden än 2025. Detta beräknas minska tidsåtgången med cirka 13,5 timmar. Behovet av extra tid för att etablera utbildningsnämndens arbetsformer bedöms också ha minskat. Sammantaget föreslås därför en sänkning med 1,5 procentenheter, vilket motsvarar 26,5 timmar och cirka 13 000 kronor per år i 2025 års nivå. Arvodesnivåerna är dock även efter den föreslagna minskningen högre än arvodesnivåerna innan utbildningsnämnden inrättades.

Mellan vice ordförande och andre vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden finns en skillnad på 1,5 procentenheter, vilket inte förekommer i andra nämnder, undantaget socialnämnden. Skillnaden är troligen en kvarleva från tidigare organisation där vice ordförande även hade ordförandeuppdrag i det dåvarande gymnasieutskottet. För att skapa en arvodesstruktur som är uppdaterad, som speglar nuvarande organisation och som är enhetlig i förhållande till övriga nämnder, föreslås därför även en justering av arvodesnivån för vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden. Förslaget är att minska arvodesnivån till samma nivå som för andre vice ordförande.

Tidigare och nya föreslagna nivåer för uppdragen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden framgår i tabellen nedan:

Uppdrag	Omfattning i procent och timmar		
	2024	2025	2026
Ordförande	24 %, 424 timmar	26,5 %, 468 timmar	25 %, 442 timmar
Vice ordförande	6 %, 106 timmar	10 %, 177 timmar	7 %, 124 timmar
Andre vice ordförande	4,5 %, 80 timmar	8,5 %, 150 timmar	7 %, 124 timmar

Förslag till beslut

Revidering av arvoden för ordföranden i barn- och utbildningsnämnden godkänns.

De reviderade arvodesnivåerna gäller från och med den 1 januari 2026 och tillämpas retroaktivt.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige fattade den 25 september 2025, § 102, beslut om höjda arvodesnivåer för ordförandena i barn- och utbildningsnämnden under 2025. Bakgrunden var de tillkommande uppdragen i Höglandsförbundets utbildningsnämnd som medfört behov av fler möten och därmed fler timmar för uppdragen.

För 2025 bedömdes en extra tidsåtgång på cirka 80 timmar baserat på elva sammanträden per år, två studiebesök samt 16 timmar för oförutsedda mötesbehov under nämndens första år. För 2026 har utbildningsnämnden beslutat om en sammanträdesplan som innehåller åtta sammanträden, vilket är tre färre än under 2025. Beräknat på tre timmar per sammanträde samt 1,5 timmes restid tur och retur till Eksjö, medför detta en förväntad minskad tidsåtgång på 13,5 timmar. Ytterligare en anledning till höjningen 2025 var att utbildningsnämnden behövde tid för att hitta sina arbetsformer i den nya nämnden. När ett år nu förflutit ter det sig rimligt att detta behov har minskat och att antalet timmar kan reduceras något även av denna anledning.

Sammantaget föreslås därför en minskning på 1,5 procentenheter jämfört med 2025, vilket motsvarar 26,5 timmar per år. Eftersom även årsarvodet styrs av den procentuella omfattningen för ett uppdrag motsvarar sänkningen också en minskning av årsarvodet. I 2025 års nivå motsvarar sänkningen drygt 13 000 kronor. Uppdraget som kontaktpolitiker föreslås även fortsättningsvis hanteras som en förrättning och ingår inte i ordförandeuppdraget. Arvodesnivåerna är även efter den föreslagna minskningen högre än nivåerna innan utbildningsnämnden inrättades.

I arbetet med att ta fram förslag på nya arvodesnivåer för ordförandena i barn- och utbildningsnämnden har kommunledningskontoret uppmärksammat att det finns i en skillnad på 1,5 procentenheter mellan vice ordförande och andre vice ordförande. Motsvarande skillnad finns inte för övriga nämnder, där arvoden och antalet möjliga timmar för förlorad arbetsinkomst för vice ordförande och andre vice ordförande är på samma nivå. Undantaget är socialnämnden, där vice ordförande också är ordförande i individutskottet och därmed har en högre arvodesnivå än andre vice ordförande.

Den högre arvodesnivån för vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden är troligen en kvarleva från när vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden också var ordförande i barn- och utbildningsnämndens gymnasieutskott. När gymnasieutskottet och förskole- och grundskoleutskottet avvecklades och ersattes av ett arbetsutskott den 1 februari 2020, upphörde även vice ordförandes ordförandeuppdrag i utskottet. Dock genomfördes ingen korrigering av

arvodesnivåerna med anledning av omorganisationen. För att skapa en arvodesstruktur som är uppdaterad, som speglar nuvarande organisation och som är enhetlig i förhållande till övriga nämnder, föreslås att arvodesnivån för vice ordförande i barn- och utbildningsnämnden justeras till samma nivå som för andre vice ordförande.

Tidigare och nya föreslagna nivåer för uppdragen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden framgår i tabellen nedan:

Uppdrag	Omfattning i procent och timmar		
	2024	2025	2026
Ordförande	24 %, 424 timmar	26,5 %, 468 timmar	25 %, 442 timmar
Vice ordförande	6 %, 106 timmar	10 %, 177 timmar	7 %, 124 timmar
Andre vice ordförande	4,5 %, 80 timmar	8,5 %, 150 timmar	7 %, 124 timmar

Beslutet skickas till

Ordföranden i barn- och utbildningsnämnden
Parlamentariska nämnden
Barn-och utbildningsnämnden
Kommunledningskontorets lönavdelning
Författningssamlingen

Kommunledningskontoret

Cecilia Zander
Handläggare parlamentariska nämnden

§ 30

Hantering vid extraordinär händelse: samverkan mellan Höglandsförbundet och medlemskommunerna

Kommunstyrelsens beslut

(även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Nässjö kommun ställer sig bakom att samverka med Höglandsförbundet, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner vid en extraordinär händelse.

Sammanfattning av ärendet

Förslag finns från Höglandsförbundet om att berörda medlemskommuner Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda ska samverka vid en extraordinär händelse. I samband med att gymnasieutbildningarna överfördes till Höglandsförbundet övergick även ansvaret för hanteringen av extraordinära händelser.

Eftersom händelsen inträffar inom en kommun, behåller kommunen enligt lag sitt ansvar för räddningsinsatser och krishantering i hela sitt geografiska område. Det är därför viktigt att Höglandsförbundet och de involverade kommunerna upprättar någon form av samverkansdokument som beskriver hur en extraordinär händelse på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025. Därför bör en organisation och planering utvecklas utifrån de rådande strategierna från de fyra kommunerna samt Höglandsförbundet. Kommundirektörerna har ställt sig bakom arbetet.

Ärendets tidigare behandling

- Direktionen Höglandsförbundet 12 december 2024, § 76
- Höglandsförbundet utbildningsnämnden 10 januari 2025, § 9
- Kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 februari 2026, § 19

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

§ 19

Hantering vid extraordinär händelse: samverkan mellan Höglandsförbundet och medlemskommunerna

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Nässjö kommun ställer sig bakom att samverka med Höglandsförbundet, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner vid en extraordinär händelse.

Sammanfattning av ärendet

Förslag finns från Höglandsförbundet om att berörda medlemskommuner Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda ska samverka vid en extraordinär händelse. I samband med att gymnasieutbildningarna överfördes till Höglandsförbundet övergick även ansvaret för hanteringen av extraordinära händelser.

Eftersom händelsen inträffar inom en kommun, behåller kommunen enligt lag sitt ansvar för räddningsinsatser och krishantering i hela sitt geografiska område. Det är därför viktigt att Höglandsförbundet och de involverade kommunerna upprättar någon form av samverkansdokument som beskriver hur en extraordinär händelse på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025. Därför bör en organisation och planering utvecklas utifrån de rådande strategierna från de fyra kommunerna samt Höglandsförbundet. Kommundirektörerna har ställt sig bakom arbetet.

Ärendets tidigare behandling

- Direktionen Höglandsförbundet 12 december 2024, § 76.
- Höglandsförbundet utbildningsnämnden 10 januari 2025, § 9.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Katarina Sandström
Katarina.Sandstrom@nassjo.se
0380-51 76 56

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse Hantering vid extraordinär händelse: samverkan mellan Höglandsförbundet och medlemskommunerna

Sammanfattning

Förslag finns från Höglandsförbundet om att berörda medlemskommuner Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda ska samverka vid en extraordinär händelse. I samband med att gymnasieutbildningarna överfördes till Höglandsförbundet övergick även ansvaret för hanteringen av extraordinära händelser.

Eftersom händelsen inträffar inom en kommun, behåller kommunen enligt lag sitt ansvar för räddningsinsatser och krishantering i hela sitt geografiska område. Det är därför viktigt att Höglandsförbundet och de involverade kommunerna upprättar någon form av samverkansdokument som beskriver hur en extraordinär händelse på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025. Därför bör en organisation och planering utvecklas utifrån de rådande strategierna från de fyra kommunerna samt Höglandsförbundet.

Direktionen för Höglandsförbundet behandlade ärendet den 12 december 2024, § 76 och utbildningsnämnden den 1 januari 2025, § 9. Även kommundirektörerna har ställt sig bakom arbetet. Ärendet ska behandlas av kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

Nässjö kommun ställer sig bakom att samverka med Höglandsförbundet, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner vid en extraordinär händelse.

Kommunledningskontoret

Katarina Sandström
Utredare

§ 76

Dnr 2024/88

Hantering vid extraordinär händelse - samverkan med medlemskommunerna

Beslut

Direktionen beslutar att Höglandsförbundet ställer sig bakom skrivelsen och skickar den till Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner för motsvarande beslut.

Sammanfattning

I samband med att gymnasieutbildningen i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner förs över till Höglandsförbundet, övergår också ansvaret för hantering av extra ordinära händelser på en gymnasieskola till viss del till Höglandsförbundet. Av detta skäl behöver Höglandsförbundet arbeta fram organisation och en plan för hur en sådan händelse ska hanteras, planen ska utgå från de fyra kommunernas och Höglandsförbundets nuvarande planer.

Samtidigt sker händelsen i en kommun och enligt gällande lagstiftning har kommunen ett fortsatt ansvar för räddningsinsatser och krishantering inom det geografiska område som en kommun utgör. Det är därför viktigt att det också upprättas någon form av samverkansdokument mellan Höglandsförbundet och de berörda kommunerna, hur hanteringen av en extraordinär händelse som inträffar på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025.

Som grund för ett sådant arbete och som grund för agerande innan ovanstående dokument är klara är det dock redan nu viktigt att berörda kommuner och Höglandsförbundet är överens om att om en extraordinär händelse skulle inträffa på en gymnasieskola efter den 1 januari 2025 så står samtliga resurser som skulle stötta gymnasieskolan idag till förfogande från berörd medlemskommun. På samma sätt är gymnasieskolan beredd att stödja den kommun som skolan ligger i om en händelse inträffar och gymnasiets resurser på något sätt efterfrågas. Den 241120 ställde sig även kommundirektörerna bakom denna inriktning som grund inför fortsatt utredningsarbete. .

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2024-12-05

Arbetsutskottets beslut 2024-12-13, § 99

Beslutet skickas till

Medlemskommunerna

Högländets räddningstjänstförbund

§ 9

Dnr 2025/4

Hantering vid extraordinär händelse

Beslut

Utbildningsnämnden ställer sig bakom den skrivelse som direktionen tidigare godkänt och skickat vidare till Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner för motsvarande beslut.

Sammanfattning

I samband med att gymnasieutbildningen i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner förs över till Höglandsförbundet, övergår också ansvaret för hantering av extra ordinära händelser på en gymnasieskola till viss del till Höglandsförbundet. Av detta skäl behöver Höglandsförbundet arbeta fram organisation och en plan för hur en sådan händelse ska hanteras, planen ska utgå från de fyra kommunernas och Höglandsförbundets nuvarande planer.

Samtidigt sker händelsen i en kommun och enligt gällande lagstiftning har kommunen ett fortsatt ansvar för räddningsinsatser och krishantering inom det geografiska område som en kommun utgör. Det är därför viktigt att det också upprättas någon form av samverkansdokument mellan Höglandsförbundet och de berörda kommunerna, hur hanteringen av en extraordinär händelse som inträffar på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025.

Som grund för ett sådant arbete och som grund för agerande innan ovanstående dokument är klara är det dock redan nu viktigt att berörda kommuner och Höglandsförbundet är överens om att om en extraordinär händelse skulle inträffa på en gymnasieskola efter den 1 januari 2025 så står samtliga resurser som skulle stötta gymnasieskolan idag till förfogande från berörd medlemskommun. På samma sätt är gymnasieskolan beredd att stödja den kommun som skolan ligger i om en händelse inträffar och gymnasiets resurser på något sätt efterfrågas.

Den 241120 ställde sig även kommundirektörerna bakom denna inriktning som grund inför fortsatt utredningsarbete. .

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 2024-12-13, § 99

Direktionens beslut 2024-12-20, § 76

Högländsförbundet
Anneli Tellmo Brännström
anneli.tellmo-brannstrom@hoglandet.se
0381-67 95 86

Hantering vid extraordinär händelse_tjänsteskrivelse 241120

Sammanfattning

I skrivelsen föreslås hur Högländsförbundet och berörda medlemskommuner samverkar vid en extraordinär händelse.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta om att Högländsförbundet ställer sig bakom skrivelsen och skickar den till Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner för motsvarande beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hantering av extraordinär händelse daterad 2024-11-20

Beskrivning av ärendet

I samband med att gymnasieutbildningen i Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommuner förs över till Högländsförbundet, övergår också ansvaret för hantering av extra ordinära händelser på en gymnasieskola till viss del till Högländsförbundet. Av detta skäl behöver Högländsförbundet arbeta fram organisation och en plan för hur en sådan händelse ska hanteras, planen ska utgå från de fyra kommunernas och högländsförbundets nuvarande planer.

Samtidigt sker händelsen i en kommun och enligt gällande lagstiftning har kommunen ett fortsatt ansvar för räddningsinsatser och krishantering inom det geografiska område som en kommun utgör. Det är därför viktigt att det också upprättas någon form av samverkansdokument mellan Högländsförbundet och de berörda kommunerna, hur hanteringen av en extraordinär händelse som inträffar på en gymnasieskola ska hanteras efter den 1 januari 2025.

Som grund för ett sådant arbete och som grund för agerande innan ovanstående dokument är klara är det dock redan nu viktigt att berörda kommuner och Högländsförbundet är överens om att om en extraordinär händelse skulle inträffa på en gymnasieskola efter den 1 januari 2025 så står samtliga resurser som skulle stötta gymnasieskolan idag till förfogande från berörd medlemskommun. På samma sätt är gymnasieskolan beredd att stödja den kommun som skolan ligger i om en händelse inträffar och gymnasiets resurser på något sätt efterfrågas.

TJÄNSTESKRIVELSE

Diarienummer:

2024/88

2024-12-05

Den 241120 ställde sig även kommundirektörerna bakom denna inriktning som grund inför fortsatt utredningsarbete.

Sändlista

Beslutet delges respektive kommuns nämnder och styrelser, samt Högländsförbundets räddningstjänstförbund.

Anneli Tellmo Brännström

Förbundsdirektör

§ 32

Ny arbetsordning för Primärkommunal samverkan (PKS) och namnbyte till Kommunal samverkan i Jönköpings län

Kommunstyrelsens beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Föreslagen arbetsordning för Kommunal samverkan i Jönköpings län godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Primärkommunal samverkan leder samverkan mellan 13 kommuner i Jönköpings län. Samverkan sker inom de regionala utvecklingsområdena som finns angivna i den regionala utvecklingsplanen. Primärkommunal samverkan (PKS) har beslutat att revidera sin arbetsordning. Detta för att arbetsordningen bättre ska stämma överens med nuvarande arbetssätt och samtidigt genomföra ett namnbyte.

Det nya namnet är Kommunal samverkan i Jönköpings län som då ersätter PKS. Arbetsordningen behöver nu fastställas i samtliga 13 kommuners kommunfullmäktige. Beslut ska skickas till Kommunal utveckling senast den 1 april 2026.

Ärendets tidigare behandling

- Primärkommunalt samverkansorgan 15 januari 2026, § 7
- Kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 februari 2026, § 21

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

§ 21

Ny arbetsordning för Primärkommunal samverkan (PKS) och namnbyte till Kommunal samverkan i Jönköpings län

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut (även beslutsförslag till kommunfullmäktige)

Föreslagen arbetsordning för Kommunal samverkan i Jönköpings län godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Malena Tovesson, kommundirektör informerar om ärendet. Primärkommunal samverkan leder samverkan mellan 13 kommuner i Jönköpings län. Samverkan sker inom de regionala utvecklingsområdena som finns angivna i den regionala utvecklingsplanen. Primärkommunal samverkan (PKS) har beslutat att revidera sin arbetsordning. Detta för att arbetsordningen bättre ska stämma överens med nuvarande arbetssätt och samtidigt genomföra ett namnbyte.

Det nya namnet är Kommunal samverkan i Jönköpings län som då ersätter PKS. Arbetsordningen behöver nu fastställas i samtliga 13 kommuners kommunfullmäktige. Beslut ska skickas till Kommunal utveckling senast den 1 april 2026.

Ärendets tidigare behandling

- Primärkommunalt samverkansorgan 15 januari 2026, § 7.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Katarina Sandström
Katarina.Sandstrom@nassjo.se
0380-51 76 56

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse Ny arbetsordning för Primärkommunal samverkan och namnbyte till Kommunal samverkan i Jönköpings län

Sammanfattning

Primärkommunal samverkan leder samverkan mellan 13 kommuner i Jönköpings län. Samverkan sker inom de regionala utvecklingsområdena som finns angivna i den regionala utvecklingsplanen. Primärkommunal samverkan (PKS) har beslutat att revidera sin arbetsordning. Detta för att arbetsordningen bättre ska stämma överens med nuvarande arbetssätt och samtidigt genomföra ett namnbyte.

Det nya namnet är Kommunal samverkan i Jönköpings län som då ersätter PKS. Arbetsordningen behöver nu fastställas i samtliga 13 kommuners kommunfullmäktige. Beslut skickas till Kommunal utveckling senast den 1 april 2026.

Förslag till beslut

Föreslagen arbetsordning för Kommunal samverkan i Jönköpings län godkänns.

Beslutet skickas till

kommunalutveckling@rjl.se senast den 1 april 2026.

Kommunledningskontoret

Katarina Sandström
Utredare

Arbetsordning för Kommunal samverkan i Jönköpings län (KSJ)

Syfte

Kommunal samverkan i Jönköpings län leder samverkan mellan 13 kommuner i Jönköpings län. Samverkan sker inom de regionala utvecklingsområdena som finns angivna i den regionala utvecklingsplanen.

Samverkan sker även med andra intressenter som exempelvis Region Jönköpings län i enskilda frågor.

För en bra samverkan kring länets utveckling i stort finns ett gemensamt ledningssystem (Tillsammans för ett bra liv för alla).

Kommunal samverkan i Jönköpings län utgör den politiska styrningen över Kommunal utveckling, som är de 13 kommunernas gemensamma utvecklingsorganisation.

Kommunal samverkan i Jönköpings län ger ledamöterna möjlighet till erfarenhetsutbyte och nätverkande.

Sammansättning

Kommunal samverkan i Jönköpings län består av 13 ledamöter som är kommunstyrelsens ordförande i hemkommunen, samt 13 ersättare som är någon från kommunstyrelsens presidium i hemkommunen.

Till organet finns ett presidie som består av tre ledamöter; ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande. Jönköpings kommun innehar ordförandeposten och Kommunal samverkan i Jönköpings län beslutar om förste vice ordförande respektive andre vice ordförande.

Ordföranden ska under sitt ordförandeskap främja samverkan i enskilda frågor med Regionstyrelsen och nämnderna i Regions Jönköpings län, samt statliga myndigheter som exempelvis Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Ordföranden ska under sitt ordförandeskap genomföra regelbundna uppföljningar med chefen för Kommunal utveckling för att få fördjupad kunskap om verksamheten, dess utveckling under året och arbetsmiljön.

Uppgifter

- Sätta mål för den kommunala samverkan i Jönköpings län och följa upp målen.
- Möjliggöra samverkan med andra intressenter.
- Sätta mål för Kommunal utveckling (verksamhetsplan) och följa upp målen (uppföljning av verksamhetsplan).
- Formellt besluta om verksamhetsplan för Kommunal utveckling inklusive budget med flerårsplan.
- Godkänna verksamhetsplanens redovisning (tertiäl, delår, helår).
- Möjliggöra erfarenhetsutbyte och nätverkande.
- Besluta om sammanträdestider (dag, tid och plats)
- Besluta om första vice ordförande samt andre vice ordförande för Kommunal samverkan i Jönköpings län.

Arbetsformer för sammanträdet

Ordföranden ansvarar för att kallelsen till sammanträdena skickas ut. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om datum, tid och plats för sammanträdet. Kallelsen skickas till varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdet. Om inte ordföranden har möjlighet att kalla till sammanträdet ska vice ordföranden göra det och därefter andra vice ordföranden.

Kallelsen ska följas av en dagordning och ordföranden beslutar om vilka handlingar som ska bifogas kallelsen. Dagordningen bereds av organets presidie, chefen för Kommunal utveckling samt en utsedd kommundirektör.

Om ordinarie ledamot inte kan närvara vid hela eller delar av sammanträdet, ska denne meddela sin ersättare att tjänstgöra. 9 ledamöter ska vara på plats för att uppnå beslutsmässighet.

Om ordföranden inte kan närvara vid hela eller delar av sammanträdet tar vice ordförande över ordförandeskapet för sammanträdet och därefter andre vice ordförande.

Chef för kommunal utveckling samt andra tjänstemän som ska föredra ärenden har rätt att närvara vid sammanträdet. Vid presidieberedningen sker en dialog om den utsedde kommundirektören ska närvara vid sammanträdet. Sakkunniga från olika ämnesområden kan bjudas in till sammanträdet.

Sammanträdena är inte offentliga om inte så beslutas.

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Delgivningen av protokollet sker så snart protokollet är justerat.

Ekonomi och finansiering

Verksamheten finansieras årligen av medel från de 13 kommunerna genom medlemsavgifter, grundavgifter i partnerskap, projektmedel och statsbidrag.

Genererar verksamheten ett överskott förs det över till nästkommande verksamhetsår. Ett eventuellt underskott ska balanseras under de tre kommande åren.

Upplösning av samverkansorganet

Vid en upplösning av samverkansorganet återbetalas eventuellt överskjutande medel till medlemskommunerna efter invånarantal och en förhandling äger rum för att hantera övriga frågor.

Övrigt

Region Jönköpings län är värdorganisation för Kommunal utveckling och överenskommelsen regleras genom ett verksamhetsavtal avseende Kommunal utveckling.

Vid rekrytering av chef för Kommunal utveckling ska presidiet vara aktiva i rekryteringsprocessen.

Arbetsordning för Kommunal samverkan i Jönköpings län (KSJ)

Syfte

Kommunal samverkan i Jönköpings län leder samverkan mellan 13 kommuner i Jönköpings län. Samverkan sker inom de regionala utvecklingsområdena som finns angivna i den regionala utvecklingsplanen.

Samverkan sker även med andra intressenter som exempelvis Region Jönköpings län i enskilda frågor.

För en bra samverkan kring länets utveckling i stort finns ett gemensamt ledningssystem (Tillsammans för ett bra liv för alla).

Kommunal samverkan i Jönköpings län utgör den politiska styrningen över Kommunal utveckling, som är de 13 kommunernas gemensamma utvecklingsorganisation.

Kommunal samverkan i Jönköpings län ger ledamöterna möjlighet till erfarenhetsutbyte och nätverkande.

Sammansättning

Kommunal samverkan i Jönköpings län består av 13 ledamöter som är kommunstyrelsens ordförande i hemkommunen, samt 13 ersättare som är förste vice kommunstyrelseordförande i hemkommunen.

Till organet finns ett presidie som består av tre ledamöter; ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande. Jönköpings kommun innehar ordförandeposten och Kommunal samverkan i Jönköpings län beslutar om förste vice ordförande respektive andre vice ordförande.

Ordföranden ska under sitt ordförandeskap främja samverkan i enskilda frågor med Regionstyrelsen och nämnderna i Regions Jönköpings län, samt statliga myndigheter som exempelvis Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Ordföranden ska under sitt ordförandeskap genomföra regelbundna uppföljningar med chefen för Kommunal utveckling för att få fördjupad kunskap om verksamheten, dess utveckling under året och arbetsmiljön.

Uppgifter

- Sätta mål för den kommunala samverkan i Jönköpings län och följa upp målen.
- Möjliggöra samverkan med andra intressenter.
- Sätta mål för Kommunal utveckling (verksamhetsplan) och följa upp målen (uppföljning av verksamhetsplan).
- Formellt besluta om verksamhetsplan för Kommunal utveckling inklusive budget med flerårsplan.
- Godkänna verksamhetsplanens redovisning (tertiäl, delår, helår).
- Möjliggöra erfarenhetsutbyte och nätverkande.
- Besluta om sammanträdestider (dag, tid och plats)
- Besluta om första vice ordförande samt andre vice ordförande för Kommunal samverkan i Jönköpings län.

Arbetsformer för sammanträdet

Ordföranden ansvarar för att kallelsen till sammanträdena skickas ut. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om datum, tid och plats för sammanträdet. Kallelsen skickas till varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdet. Om inte ordföranden har möjlighet att kalla till sammanträdet ska vice ordföranden göra det och därefter andra vice ordföranden.

Kallelsen ska följas av en dagordning och ordföranden beslutar om vilka handlingar som ska bifogas kallelsen. Dagordningen bereds av organets presidie, chefen för Kommunal utveckling samt en utsedd kommundirektör.

Om ordinarie ledamot inte kan närvara vid hela eller delar av sammanträdet, ska denne meddela sin ersättare att tjänstgöra. 9 ledamöter ska vara på plats för att uppnå beslutsmässighet.

Om ordföranden inte kan närvara vid hela eller delar av sammanträdet tar vice ordförande över ordförandeskapet för sammanträdet och därefter andre vice ordförande.

Chef för kommunal utveckling samt andra tjänstemän som ska föredra ärenden har rätt att närvara vid sammanträdet. Vid presidieberedningen sker en dialog om den utsedde kommundirektören ska närvara vid sammanträdet. Sakkunniga från olika ämnesområden kan bjudas in till sammanträdet.

Sammanträdena är inte offentliga om inte så beslutas.

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Delgivningen av protokollet sker så snart protokollet är justerat.

Ekonomi och finansiering

Verksamheten finansieras årligen av medel från de 13 kommunerna genom medlemsavgifter, grundavgifter i partnerskap, projektmedel och statsbidrag.

Genererar verksamheten ett överskott förs det över till nästkommande verksamhetsår. Ett eventuellt underskott ska balanseras under de tre kommande åren.

Upplösning av samverkansorganet

Vid en upplösning av samverkansorganet återbetalas eventuellt överskjutande medel till medlemskommunerna efter invånarantal och en förhandling äger rum för att hantera övriga frågor.

Övrigt

Region Jönköpings län är värdorganisation för Kommunal utveckling och överenskommelsen regleras genom ett verksamhetsavtal avseende Kommunal utveckling.

Vid rekrytering av chef för Kommunal utveckling ska presidiet vara aktiva i rekryteringsprocessen.